

ՄԵՐ ԱՆԿԻՆԵՆ

ճաքեր Ռուսաստան-Իրան Յարաբերություններուն Սեջ

Ուքրանիոյ պատերազմին որպէս հետեւեալ խզուցեցան Ռուսաստան կապերը Արեւմուտքի հետ ու Մոսկուան սկսաւ իր յարաբերութիւնները զարգացնել Չինաստանի, Հիւսիսային Թորայի, Իրանի եւ ի վնաս Հայաստանի՝ Ատրպէյճանի հետ:

Վերջերս Իրանի Իսլամական Հանրապետութեան հետ Ռուսաստանի ունեցած սերտ յարաբերութիւններուն մէջ յայտնուեցան տարածայնութիւններ՝ երբ Մոսկուան «Չանգեզուրի միջանցքի» հարցով սկսաւ սատարել Ատրպէյճանի տեսակետներուն:

Վերջին մի քանի տարիներուն Մոսկուան սկսած է աւելի ու աւելի յենիլ Իրանի վրայ, որպէսզի կարողանայ համալրել այն զինատեսակները, որոնք ռուսական բանակը կը կորսնցնէ պատերազմի դաշտին վրայ: Տակաւին այս շաբաթ Ուաշինգթոն իր դաշնակիցներուն տեղեկացուց, որ Իրան փոքր հեռահարութեան «պալիստիք» հրթիռներ փոխանցած է Ռուսաստանին՝ Ուքրանիոյ դէմ գործածուելու համար: Թէեւ Թեհրան կը հերքէ այս տեղեկութիւնները, սակայն առաջին անգամ չէ, որ Իրան իր զինանոցը կը բանայ Ռուսաստանի առջեւ:

Հետեւաբար, երբ վերջերս Ռուսաստանի արտաքին գործոց նախարար Սերկէյ Լաւրով Պաքուի մէջ յայտարարեց, որ Հայաստան «սապօթի» կ'ենթարկէ 44-օրեայ պատերազմի աւարտին ստորագրուած եռակողմ յայտարարութեան 9-րդ կէտի գործադրումը, որ կը վերաբերի ճանապարհներու բացման, Իրանի ղեկավարութեան մօտ յառաջացան դժգոհութիւններ:

Մոսկուայի տեսակետը այն է թէ, այդ կէտը կը նախատեսէ իր գործերու տեղակայումը Ատրպէյճանը նախնջեալին կապող ճանապարհին վրայ: Այս մեկնաբանութիւնը ընդունելի չէ Հայաստանի համար, որուն վարչապետը այս օրերուն իսկ յայտարարեց, որ Նոյեմբերի 9-ի յայտարարութեան մէջ չկայ այնպիսի դրոյթ, որով ՀՀ որեւէ տարածքի վրայ պէտք է լինի այլ երկրի վերահսկողութիւն:

Վերջին տարիներուն Ատրպէյճան կը պահանջէր Հայաստանի Սիւնիքի մարզով միջանցք, որպէսզի իր քաղաքացիները առանց ստուգման երթելէ կեն Իրանի սահմանի մօտով անցնող ճանապար-

«Նոյեմբերի 9-ի Յայտարարութեան Սեջ Չկայ Այնպիսի Դրոյթ, Որով ՀՀ Որեւէ Տարածքի վրայ Պէտք է Ըլլայ Այլ Երկրի Վերահսկողութիւն», Ըսաւ Փաշինեան

«Երեւանեան Երկխօսութիւն» միջազգային համաժողովի ժամանակ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան ըսաւ, որ Նոյեմբերի 9-ի յայտարարութեան մէջ չկայ այնպիսի դրոյթ, որով ՀՀ որեւէ տարածքի վրայ պէտք է լինի այլ երկրի վերահսկողութիւն:

Վարչապետը ներկայացուց խղաղութեան պայմանագրի շուրջ ՀՀ դիրքորոշումը՝ անդրադառնալով սահմանազատման գործընթացին մէջ վերջին շրջանին ունեցած արդիւնքներուն:

«Ունենք էական տեղաշարժ, Հայաստանի ու Ատրպէյճանի համապատասխան յանձնաժողովները վերջերս ստորագրել են սահմանազատման յանձնաժողովների համատեղ գործունէութեան մասին կանոնակարգը, որում արձանագրուած է այն, ինչի շուրջ կողմերը յայտարարել են ճշմարիտ հանդիպման հաղորդագրութեան մէջ: Տարածաշրջանում իրադրութեան գնահատման ու տեւական խաղաղութեան հաստատման առումով կարեւոր է տարածաշրջանային հաղորդակցութիւնների բացումը:

«ՀՀ կառավարութեան որդեգրած «խաղաղութեան իրազմերուկ» նախագծով նախատեսուած է տարածաշրջանային կապուղիների

Նիկոլ Փաշինեան ելոյթ կ'ունենայ «Երեւանեան Երկխօսութիւն» միջազգային համաժողովի ժամանակ

բացում ոչ միայն Հայաստանի ու Ատրպէյճանի միջեւ, այլեւ ենթադրուած է, որ նման զարգացում պէտք է լինի Հայաստանի ու Թուրքիայի միջեւ:

««Խաղաղութեան խաչմերուկը» մեզ համար կարեւոր է նաեւ այն պատճառով, որ դրանով հնարաւորութիւն ենք ստանում երկաթուղային կապ ունենալ Իրանի հետ, ում հետ յարաբերութիւնները

շատ կարեւոր են մեզ համար, հնարաւորութիւն ենք ունենում երկաթուղային կապ ունենալ Թուրքիայի, Եւրոպայի, Ռուսաստանի հետ: Ատրպէյճանին էլ հնարաւորութիւն է ունենում Հայաստանի տարածքով երկաթուղային կապ ունենալ Թուրքիայի, Իրանի հետ: Այստեղ կարեւոր է նաեւ Նախիջեւանի ու

Հայաստանը Եւ Եւրոպական Միութիւնը Կը Մեկնարկեն Մուտքի Արտօճագրերու Ազատականացման Շուրջ Երկխօսութիւնը

ՀՀ կառավարութիւնը եւ Եւրոպական Յանձնաժողովը հանդէս եկած են համատեղ մամուլի հաղորդագրութեամբ՝ նշելով, որ Երեւանի մէջ Հայաստանի Հանրապետութեան եւ Եւրոպական Յանձնաժողովի կողմէ յայտարարուեցաւ մուտքի արտօճագրերու ազատականացման շուրջ Երկխօսութիւնը մեկնարկած է:

Այս գործընթացին նպատակն

է աջակցիլ Հայաստանին՝ սահմանելու առանց մուտքի արտօճագրերու դէպի ԵՄ երկիրներ կարճաժամկէտ այցերու համար՝ արդիւնաւէտ կառավարող շարժունակութեան եւ անվտանգութեան անհրաժեշտ պայմաններու ապահովմամբ:

Մուտքի արտօճագրերու շուրջ

ԱՄՆ Կ'աւելցնէ Հայաստանին Տրամադրուող Ներդրումները

ԱՄՆ-ն 130 միլիոն տոլարով կ'աւելցնէ ԱՄՆ Միջազգային Զարգացման Գործակալութեան կողմէ Հայաստանին տրամադրուելիք ներդրումը՝ հասցնելով 250 միլիոն տոլարի:

«Յաւելեալ ֆինանսական ցուցանիշները կը նախատեսուի ուղղել արդիւնաւէտ եւ հաշուետու կառավարման հաստատութեանականացման, քաղաքացիական մասնակցութեան՝ յանուն ժողովրդավարական համախմբման, տնտեսական կառավարման ուժեղացման, թիրախային ոլորտներու մրցունակութեան բարձրացման, բնական պաշարներու կայուն կառավարման բարելաւման:

«Փոփոխութեան նախագիծի ստորագրում պիտի նպաստէ համաձայնագրով սահմանուած հիմնական նպատակներու իրականացման՝ արդիւնաւէտ եւ հաշուետու կառավարման, ժողովրդավարական ձեռքբերումները պահպանելու, ինչպէս նաեւ տնտեսական մարտահրաւէրները յաղթահարելու ուղղութիւններով»,- նշուած է որոշման հիմնաւորումներուն մէջ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ

«Դիմադրութեան» Շարժման «Սրբազան» Շարունակութիւնը. Առաջիկայ Զաւարթին Իրական Շահառուները Դուրս Կը Գա՞ն «Փարոյի Զետեւից»

ՅԵՂԻՆԵ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Վազգէն (Բագրատ) Գալստանեանի գլխաւորած շարժման աշխատանքները սեզոնի անդրանիկ հանրահաւաքը նախանշած էր Սեպտեմբերի առաջին շաբաթը՝ 4-ին, սակայն, ինչպէս գրել է լրատուամիջոցներէրից մէկը, այն յետաձգուել է եւ տեղի կ'ունենայ Սեպտեմբերի 22-ին: Որպէս պատճառ նշուած է մարզահամերգային համալիրի մեծ դահլիճի «Ռեզերվի» հանգամանքը, թէ իբր տնօրինութիւնը «Հրաժարուել է շարժման նախանշած օրերին մեծ դահլիճ տրամադրել միջոցառման համար՝ պատճառաբանելով, որ այդ օրը միջոցառումներ կան նախապէս ծրագրուած»:

Բանակցութիւններէրից յետոյ համալիրը, ի վերջոյ, համաձայնել է Սեպտեմբերի 22-ին մեծ դահլիճ տրամադրել ընդդիմադիր շարժմանը, ուստի մեծ հաւաքը կը կայանայ այդ օրը:

Յիշեցնենք՝ դեռ Օգոստոսին Գալստանեանը յայտարարել էր, թէ «Համալիրի մեծ դահլիճը մերժել են եւ քանի որ այլ մեծ դահլիճներ չկան Երեւանում կամ Հայաստանում, ստիպուած որոշակի իմաստով կոմպրոմիսի են գնացել թէ՛ օրուայ, թէ՛ դահլիճի առումով: «Բայց դա զուտ պայմանա-

ւորուած է տեղի հետ, այն, ինչ մենք նախատեսել ենք, գոնէ դրա ինչ-որ մասով կարողանանք իրականացնել», - ասել էր նա:

Այսինքն՝ Գալստանեանն ակնարկել էր, թէ իրենք մեծ՝ գրանդիոզ, բազմամարդ միջոցառում անելու մտադրութիւն ունեն, բայց, ահա, այն իրագործելու համար դահլիճ գտնելու խնդրի են բախուել: Այժմ, փաստօրէն, հաւաքը յետաձգելով ու համալիրի մեծ դահլիճում անցկացնելով՝ կարողանալու են ապահովել միջոցառման «գրանդիոզութիւնը»:

Մինչ այդ, սակայն, կարելի է փոքր-ինչ հաշուարկ անել. համալիրի համերգային (փոքր) դահլիճը մօտաւորապէս ունի 1900 տեղ, իսկ հիմնական դահլիճը՝ 6000 նստատեղ, որն ընդլայնուելով կարող է ունենալ մինչեւ 8800 նստատեղ: Այսինքն՝ պարզագոյն հաշուարկը յուշում է, որ յետաձգուած հաւաքին առաւելագոյնը կարող է մասնակցել շուրջ 9 հազար մարդ՝ մի քանի անգամ աւելի քէ, քան Մայիսի 9-ի եւ դրան յաջորդած հանրահաւաքներին:

Ուշագրաւ է, որ բացօթեայ հանրահաւաք անելու փոխարէն որոշուել է փակ-դահլիճային հաւաք անել, այն էլ այն դէպքում, երբ Սեպտեմբերը եղանակային առումով հոյակապ, եթէ կ'ուզէք՝

թաւշեայ սեզոն է հէնց բացօթեայ միջոցառումներ անելու համար (ի տարբերութիւն Ապրիլ-Մայիսի, երբ գրեթէ օրումէջ անձրեւում էր ու «համարում» հայրենափրկութեան սրբազան գործը):

Արդ, ումի՞ց կամ ինչի՞ց է վախենում շարժման կազմակոմիտէն, որ որոշել է փողոցի, հրապարակի փոխարէն նախընտրել դահլիճն ու «Չորս պատը»: Հաստատ՝ ոչ եղանակից, այլ, կարելի է ենթադրել, մարդաբանակ ապահովել չկարողանալու մտավախութիւնից դրդուած, քանի որ եթէ Սեպտեմբերին տեղի չունենայ խոստացուած «բումը», ապա վերջնականապէս կ'արձանագրուի շարժման կապիտուլիացիան՝ դրանից բխող խայտառակութեամբ:

Նկատենք, որ շարժման նախկին համառաջնորդ Սուրէն Պետրոսեանի՝ Հ1-ին տուած սկանդալային հարցազրոյցից յետոյ այլեւս հակառակ է, թէ որտեղ կ'անցկացուի յառաջիկայ հանրահաւաքը, ինչ ֆորմատով:

Դատելով շարժման ներքին խոհանոցի վերաբերեալ Պետրոսեանի բացառականներէրից՝ այն «Դիմադրութեան շարժում-2»-ն է, որի կուլիսային շահառուները Ռոբերտ Քոչարեանը եւ Սերժ Սարգսեանն ու նրանց շուրջ համախմբուած մարդիկ են, որոնք, փաստօրէն, օգտագործելով եկե-

ղեցին՝ ի դէմս դրա սպասաւորի, իշխանազաւթման նոր «Վարիացիան» են փորձում խաղարկել:

«Բագրատ սրբազանը, այո, առաջնորդել է շարժումը, բայց էնտեղ խորքային ներգրաւուածութիւն են ունեցել ուժեր, որոնց ներգրաւուածութիւնը, պրոցեսի վրայ ազդեցութիւնն ինձ համար եղել է «Կարմիր գիծ»...: Ես մի քանի անգամ յայտարարել եմ, ասել եմ՝ Մայիսի 9-ին մարդիկ հաւաքուել են հրապարակում երկու բան լսելու համար, որ՝ ներկայ իշխանութիւնը պիտի գնայ, բայց միեւնոյն ժամանակ նախկին որեւէ իշխանութիւն չպէտք է վերարտադրուի: Առաջին պահանջը հնչեց, երկրորդը մասին՝ ոչ մի բառ: Ես Մայիսի 26-ին նոյնիսկ՝ թուղթը իմ ձեռքում էր, ես պիտի խօսեի ու ասեի, որ նախկին որեւէ վարչակարգ չի վերարտադրուելու: Մայիսի 9-ի եւ Յունիսի 9-ի հանրահաւաքին ես դրա համար բեմ դուրս չեմ եկել, որ էդ բառը չասեմ», - անկեղծացել էր Պետրոսեանը:

Հարցադրմանը՝ շարժումը կառավարում էին նախկին իշխանութիւնները, Պետրոսեանն արձագանքել էր. «չեմ կարող ասել՝ հենց բուն իրենք, բայց իմ տեսածով խորքային, հիմնական ազ-

Շար.ը էջ 18

Հայաստանի «Բրիկս-Կրիզը» Դեպի Կազան

ՅԱԿՈՔ ԲԱՂԱԵԱՆ

Տեղեկութիւնը, որ Նիկոլ Փաշինեանը պատրաստուած է մասնակցել Հոկտեմբերին Ռուսաստանում կայանալիք ԲՐԻԿՍ գագաթնաժողովին, Հայաստանում առաջացրել է որոշակի բուռն քննարկումներ: Ընդ որում, այդ քննարկումները գերազանցապէս կեդրոնացած են Ռուսաստան-Արեւմուտք «աւանդական» տրամաբանութեան մէջ, այն դէպքում, երբ Ռուսաստանից բացի ԲՐԻԿՍ անդամ են երկրներ, որոնց հետ Հայաստանն ունի ընդհանուր քաղաքական շահեր, կարեւոր տնտեսական եւ ռազմական գործակցութիւն, պատմաքաղաքական, մշակութային, քաղաքակրթական բնոյթի յարաբերութիւնների հակա հետագծեր՝ Հնդկաստան, Եգիպտոս, Իրան, Չինաստան:

ԲՐԻԿՍ անդամ է Պրագիլիան, որ Հայաստանի հետ ունի աւանդական սերտ բարեկամական յարաբերութիւն: Հարցն այն է՝ անշուշտ, որ այդ ամէնը «փոխհատուցում» է Ռուսաստանի անդամութեան հանգամանքը: Հայաստանը պէտք է արդիւնաւէտ յարաբերութեան ձգտի համաշխարհային քաղաքականութեան բոլոր առանցքային խաղացողներին, այդ թւում Ռուսաստանի հետ: Հարցն այն է, որ ԲՐԻԿՍ սահմանափակ, նեղ դիտարկումը թոյլ չի տայ տեսնել համաշխարհային պրոցեսների մի հական, կարեւոր մաս, որ ծաւալուած է նաեւ այդ հարթակի ընդգրկումով: Առաւել եւս, որ այդ հարթակը ըստ էութեան գերազանցապէս կազմաւորուած է այն անմիջական աշխարհագրական միջավայրով, որը

Հայաստանի կենսագործունէութեան տարածութիւնն է:

Աւելին, թերեւս քչերն են յիշում, որ նախորդ տարի ԲՐԻԿՍ գագաթնաժողովին մասնակցելու ցանկութիւն յայտնել էր ընդհուպ Ֆրանսայի նախագահ էմանուէլ Մակրոնը, որն այդ նպատակով դիմել էր 2023 թուականի գագաթնաժողովը հիւրընկալող Հարաւարիկեան հանրապետութեան նախագահին: Մակրոնի մասնակցութեանը դէմ էր արտայայտուել Ռուսաստանը: ԲՐԻԿՍ կազմակերպութիւնը դիտարկել հակաարեւմտեան հարթակ, ըստ էութեան կը լինի կամ քաղաքական մոլորութիւն, կամ քաղաքական անհամարժէքութիւն:

Այդ կազմակերպութիւնը ուժերի յարաբերակցութեան գլոպալ փոփոխութիւն վերապրող համաշխարհային քաղաքականութեան հարթակներից մէկն է, որտեղ ներգրաւուած երկրները անգամ միմեանց հետ ունենալով ռազմավարական մրցակցային յարաբերութիւններ, այդուհանդերձ դիտարկում են հարթակը որպէս աշխատանքային միջավայր, որտեղ խնդրում են ուժերի գլոպալ պայմանի վերափոխմանն առնչուող տարբեր մօտեցումներ ու տեսակէտներ: Այո, այնտեղ ակտիւ ներգրաւուածութիւն չունի եւրաստլանտեան թեւը, բայց միեւնոյն ժամանակ, արդեօք եւրաստլանտեան թեւում եղած հարթակներին, միջոցառումներին մասնակցութիւնը ենթադրում է

հակառուսականութեան տրամաբանութիւն:

Հայաստանի մասնակցութիւնը պէտք է ենթադրի, եւ թերեւս ենթադրում է պարզապէս նաեւ այդ թեւում տեղի ունեցող պրոցեսների հետ սերտ աշխատանք, գլոպալ վերափոխումների համատեքստում անհրաժեշտ պետական աշխատանքի շրջանակում: Այդ իմաստով, Հայաստանի համար կարեւոր են աշխատանքային բոլոր ուղղութիւնները եւ աւելին՝ Հոկտեմբերին կազանում կայանալիք գագաթնաժողովին Նիկոլ Փաշինեանի մասնակցութիւնը պէտք է թերեւս յագեցուի նաեւ երկրորդ հանդիպումների ընդգրկուն օրակարգով եւ անհրաժեշտ է իրականացնել այդ ուղղութեամբ դիւանագիտական կազմակերպական ակտիւ աշխատանք: Գագաթնաժողովը այդ իմաստով կարող է լինել առիթ Հնդկաստանի, Իրանի, Եգիպտոսի, Չինաստանի, Պրագիլի նախագահների հետ հանդիպումների համար, եւ պէտք է օգտագործել այդ առիթն ու անել առաւելագոյնը, այդպիսի հնարաւորինս շատ հանդիպման համաձայնութեան հասնելու ուղղութեամբ: Ի հարկէ կազանեան գագաթնաժողովին Փաշինեանի մասնակցութեան հիմնական ինտերիզ կը դիտուի այն, թէ արդեօք կը լինեն շփումներ գագաթնաժողովին մասնակցելու մասին յայտարարած Ալիեւի եւ էրտողանի հետ: «ԱՌԱՋԻՆ ԼՐԱՏՈՒԱԿԱՆ»

Հրատարակելով հայաստանեան մամուլին մէջ լոյս տեսնող տարբեր յօդուածներ «ՄԱՍԻՍ» անպայմանօրէն չի բաժնէր հոն արտայայտուող բոլոր տեսակետները

ՄԱՍԻՍ ՇԱՐԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՆԱԹԵՐԹ
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ԶՆՉԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի
ԽՍԲԱԳԻՐ
ԳՐԻԳՈՐ ԽՈՏԱՆԵԱՆ
ՎԱՐԻՉ ՏՆՕՐԵՆ
ՎԱՅԷ ԱԶԱՊԱՅԵԱՆ
MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
E-Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com
(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August
ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$75.00, \$135.00 (First Class)
Canada \$150.00 (Air Mail)
Overseas \$450.00 (Air Mail).
All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.
Periodicals Postage Paid at Pasadena CA.
Please Send Address Change To MASSIS WEEKLY

ԼՈՒՐԵՐ

Ալէն Սիմոնեան Կը Կարծէ՝ Յայաստանի Եւ Արցախի Միջխորհրդարանական Յանձնաժողովի Չեւաչափը Պէտք Է Չեղարկել

ՀՀ Ազգային ժողովի նախագահ Ալէն Սիմոնեան կը կարծէ, որ Հայաստանի եւ Արցախի միջխորհրդարանական համագործակցութեան յանձնաժողովի ձեւաչափը պէտք է չեղարկել:

«Ես կարծում եմ, որ այդ ձեւաչափը պէտք է լուծարել, քանի որ երկրորդ կողմն ալ իրաւագոր չէ եւ չի ներկայացնում այն, ինչ ժամանակին ներկայացնում էր», - խորհրդարանին մէջ նիստի մեկնարկին յայտնեց Սիմոնեան՝ պատասխանելով ընդդիմադիր «Հայաստան» խմբակցութեան պատգամաւոր Արծուիկ Մինասեանի հարցումին, թէ մտադիր է յառաջիկային՝ երկարատեւ ընդմիջումէ յետոյ, այդ յանձնաժողովի նիստ գումարել:

Ալէն Սիմոնեան ըսաւ, որ պէտք է լրջօրէն քննարկել միջխորհրդարանական յանձնաժողովը չեղարկելու հարցը, որովհետեւ «Լեռնային Ղարաբաղի՝ Արցախի պաշտօնեայ այլեւս գոյութիւն չունի, եւ նման կարգավիճակ ՀՀ-ում ալ չի ունի»:

Լրագրողներու հետ ճեպագրութիւն խորհրդարանի ղեկավարը ըսաւ, որ Հայաստանի մէջ գոյութիւն չունի Արցախի նախագահ, Արցախի պատգամաւորները. «Ես համարում եմ, որ օրինակ՝ եթէ վաղը հրաժարականի դիմում ներկայացնեմ, ես հրաժարականի դիմում ալ չեմ ներկայացրել եւ եւ չեմ

ՀՀ Ազգային ժողովի նախագահ Ալէն Սիմոնեան

կարող գալ, ասել՝ գիտէք ինչ, ես ներկայացրել եմ, բայց, այնուամենայնիւ, մնում եմ Աժ նախագահ»:

Ալէն Սիմոնեան նաեւ ըսաւ, որ Երեւանի մէջ Արցախի ներկայացուցչութեան շէնքին իմաստն ալ պէտք է վերանայուի:

«Արցախի նորեկ իշխանութիւնները, որոնք Արցախի իշխանութիւններին ճնշմամբ հեռացրել են, այդ ապագան սկստեղծի վրայ դրեցին, յանձնեցին, նստեցին ուղղաթիւր եւ փախան Հայաստան: Եւ հիմա եկել են, այստեղ Արցախի ներկայացուցչութիւնում հաւաքներ են անում, փորձում են իրենց վրայից այդ մեղքը մաքրեն: Չեն կարողանալու մաքրել»:

Արտակարգ Իրավիճակներու Նախկին Նախարարը Մեղաւոր Գանչցուած Է

ՀՀ արտակարգ իրավիճակներու նախկին նախարար Անդրանիկ Փիլոյեան մեղաւոր ճանչցուած է իրեն առաջադրուած մեղադրանքին մէջ:

«Հայկական ժամանակ»-ին այս մասին տեղեկացուց ԲԴԽ մամուլի խօսնակ Մէրի Գէորգեանը:

Հակափտածութեան դատարանը՝ դատաւոր Տիգրան Դաւթեանի նախագահութեամբ, հրապարակած է այս գործով եզրակացութիւնը, ըստ որուն՝ Անդրանիկ Փիլոյեանը մեղաւոր ճանչցուած է պաշտօնական լիազօրութիւնները չարաչափելու, խարդախութեան եւ կաշառք ստանալու մեղադրանքներով: Անոր նկատմամբ որպէս այլընտրանքային միջոց կիրառուած գրաւի չափը մնացած է անփոփոխ:

Պատիժի հարցին դատարանը պիտի անդրադառնայ յաւելեալ դատաւարներու փոփոխութեան, առաջին նիստը տեղի պիտի ունենայ Սեպտեմբեր 20-ին:

Անդրանիկ Փիլոյեանը ձերբակալուած էր 2022 թուականի Մարտ 30-ին կաշառքի բազմադրուագ գործի մեղադրանքով, իսկ Հոկտեմբեր 7-ին ան 15 միլիոն գրաւի դիմաց ազատ արձակուած էր:

Վերջինիս մեղադրանք առաջադրուած է ՀՀ Քրէական Օրէնս-

ՀՀ արտակարգ իրավիճակներու նախկին նախարար Անդրանիկ Փիլոյեան

գիրքի 311-րդ յօդուածի 3-րդ մասի 3-րդ կէտով /3 դրուագ/ (մեծ չափերով կաշառք ստանալը): Ըստ մեղադրանքին՝ կաշառքի գործով հաստատուած բազմաթիւ պարագաներու ներգրաւուած են արտակարգ իրավիճակներու նախարար Անդրանիկ Փիլոյեանը, վերջինիս խորհրդականը, ինչպէս նաեւ Աի նախարարութեան 10-էն աւելի աշխատակիցներ, այդ շարքին՝ տարբեր ստորաբաժանումներ

Մխիթար Յայրապետեանը Այցելած Է Անօդաչու Համակարգեր Արտադրող Ընկերութիւն

ՀՀ բարձր արհեստագիտական արդիւնաբերութեան նախարար Մխիթար Յայրապետեանը այցելած է հերթական ռազմարդիւնա-

բերական ընկերութիւն, որ կը զբաղի անօդաչու համակարգերու մշակմամբ եւ արտադրութեամբ: Ընկերութեան ղեկավարին ու-

Ձեր Ստորագրած Ամէն Փաստաթուղթ Միտուած Է Անոր, Որ ՀՀ-ն Ստնէ ՌԴ Կամ Միութեանական Կազմի Մէջ. Ալեքսանեանը՝ Ընդդիմութեան

«Յարգելի ընդդիմութիւն, խօսուցից, որ բերել էք Աժ-ի օրակարգ, արդեօք ձեւաւորուել է 22 թուականի Ապրիլի 7-ի շրջաբերական 004-րդ, թէ՛ նոր շրջաբերական էք շրջանառել ու դրա միջոցով էք հիմա խօսուցից ձեւաւորում»:

Ազգային ժողովի նիստին ժամանակ, դիմելով ընդդիմութեան, այս մասին հարցում ուղղեց «Քաղաքացիական Պայմանագիր» խմբակցութեան պատգամաւոր Վահագն Ալեքսանեանը:

«Այն ամէնը, ինչ հիմա դուք խօսում էք, պարոնայք ընդդիմադիրներ, տեղաւորում է հետեւեալ տրամաբանութեան մէջը. ամէն անգամ ինչքան խօսում էք Լեռնային Ղարաբաղից, ինչքան խօսում էք Արցախից, ձեր շրջաբերականի՝ չեմ յիշում՝ որ ենթակէտի 15-րդ ու 16-րդ կէտերն են՝ Ռուսաստանը կարող է Արցախը ենթարկեցնել իրեն, եւ հնարաւոր միութեան դէպքում Արցախի եւ Հայաստանի Հանրապետութեան ճակատագրերը պէտք է լուծուեն որպէս մէկ ամբողջութիւն»:

Ալեքսանեանի խօսքով՝ այստեղ գրուած մէկ ալ կայ՝ ինքնիշխանութեան հնարաւոր գիջման մասին:

«Պարոն Մինասեան, էն, ինչը դուք էք առաջարկել, առաջարկում ու հիմա էլ բերում դաշտ, միտուած է այդ միակ նպատակին, որ Հայաստանը կորցնի իր ինքնիշխանութիւնը, ՀՀ-ն մտնի Ռուսաստանի կամ միութեանական կազմի մէջ, ու այնտեղ հնարաւոր է, մէկ էլ տեսար՝ կպաւ, որ Արցախն էլ ստացուի, կամ չստացուի: Ձեր բոլոր գործողութիւնները, ձեր

Պատգամաւոր Վահագն Ալեքսանեան

խմբակիցների գործողութիւնները, ԼՂ-ում ձեր ստորագրած ամէն մի փաստաթուղթը, ձեր նշանակած նախագահի ստորագրած ամէն մի փաստաթուղթն ուղղուած է եղել մէկ նպատակի՝ Հայաստանը մտցնել ինչ-որ մի բանի կազմի մէջ», - ըսաւ ան, ապա՝ արձագանգեց ընդդիմադիր պատգամաւոր Արթուր Խաչատրեանին:

Ալեքսանեանը Խաչատրեանին յորդորեց դադարեցնել ՀՀ-ի դէմ վկայութիւններ տալը:

«Մի հոգի արդէն նմանատիպ վկայութիւն տուել է՝ Շահրամանեան ազգանունով, դեռ Լեռնային Ղարաբաղում ստորագրելով մի փաստաթուղթ, որում ասուած է, թէ իբր ՀՀ զօրքերը պէտք է դուրս գան ԼՂ-ից: Ձեր այդ խմբակցից հարցրէք՝ բա եթէ ձեր ասածի պէս է, այդ ինչերի՞ տակ է ստորագրել: Նորից եմ ասում՝ դադարէ՛ք ՀՀ-ի դէմ սուտ վկայութիւններ տալ», - եզրափակեց Ալեքսանեան:

Գորիսի Քաղաքապետը Բանտարկութեան Դատապարտուեցաւ 1 Տարի 8 Ամիս Ժամկետով

Գորիսի քաղաքապետը դատարանի այսօրուան որոշմամբ բանտարկուեցաւ մէկ տարի ութ ամիս ժամկետով: Առուշ Առուշանեանը, սակայն, պատիժի կրման վայր պիտի տեղափոխուի որոշումը ուժի մէջ մտնելէ յետոյ: Մինչ այդ անոնք պիտի բողոքարկեն զայն վերաքննիչ ատենան:

Առուշ Առուշանեանը բանտարկելու միջնորդութիւնը Գորիսի ընդհանուր իրաւասութեան դատարան ներկայացուցած էր Փորձաշրջանի ծառայութիւնը՝ պնդելով, թէ Առուշանեանը չի հեռանար քաղաքապետի պաշտօնէն, ապա պէտք է բանտարկուի:

Դատարանը 2022 թուականին Առուշանեանը մեղաւոր ճանչցած էր պաշտօնական լիազօրութիւնները չարաչափելու, ինքնիրաււութեան եւ դիտաւորութեամբ առողջութեան վնաս պատճառելու համար, վճիռը ուժի մէջ մտած էր այս տարուայ Յուլիսին:

Ըստ վճիռին՝ Առուշանեանը հինգ տարի ժամկետով պէտք է չզբաղեցնէր համայնքապետի պաշ-

Գորիսի քաղաքապետ Առուշ Առուշանեան

տօնը: Գորիսի աւագանին, սակայն, վերջերս մերժած էր կատարել դատարանին վճիռը՝ հիմնաւորելով, որ նման լիազօրութիւն չունի: Փորձաշրջանի ծառայութիւնն ալ դիմած էր դատարան՝ խնդրելով հինգ տարիով պաշտօնը թողնելու պատիժը փոխարինել բանտարկութեամբ:

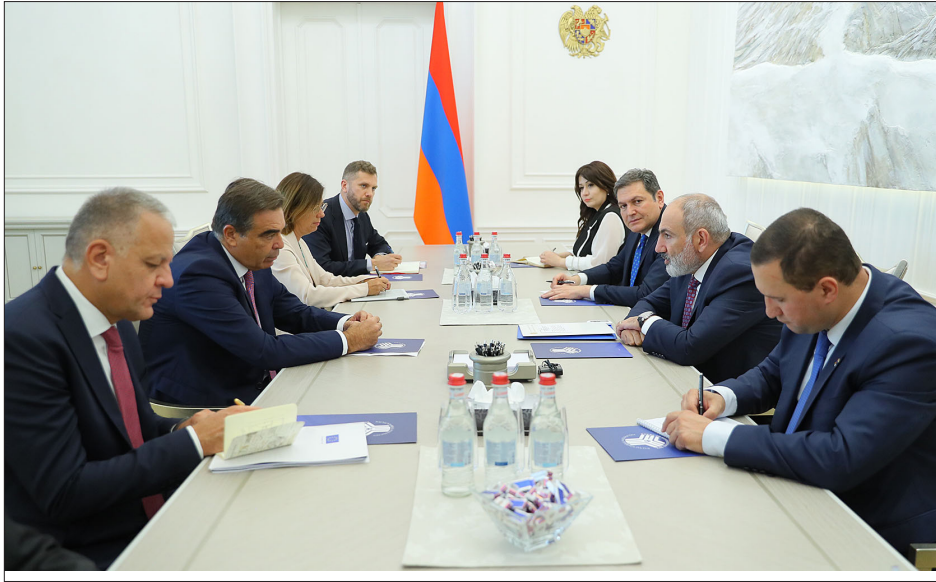
ղեկցութեամբ, նախարարը շրջապէս կատարած է տարածքին մէջ, ծանօթացած է ընկերութեան արտադրանքին եւ ծառայութիւններուն, հեռանկարային ծրագրերուն:

Ներկայացուած արտադրատեսակներն կը ներառէ ԱԹՍ-ներու

եւ բաղկացուցիչ մասերու մշակում, ԱԹՍ-ներու արտադրութիւն եւ սպասարկում, ԱԹՍ ներկառավարական համակարգերու մշակում, ծրագրային ապահովում, մետաղական մասերու, բաղադրեալ նիւթերու մշակում:

ԼՈՒՐԵՐ

Որեւէ Ուժ Զի Կրնար Խզել Իրանի Եւ Զայաստանի Տարածքային Կապը. Ան Քարտուղարը՝ Իրանի Դեսպանին

ՀՀ Անվտանգութեան Խորհուրդի քարտուղար Արմէն Գրիգորեանը Իրանի արտակարգ եւ լիազօր դեսպան Մեհտի Սոպիանիի հետ հանդիպման ընթացքին

«Հայաստան-իրան սահմանը խաղաղութեան ու բարեկամութեան սահման է, եւ որեւէ ուժ չի կարող այն խզել»,- այս մասին, ինչպէս կը յայտնէ Հայաստանի մէջ Իրանի Իսլամական Հանրապետութեան դեսպանատունը, ըսած է ՀՀ Անվտանգութեան Խորհուրդի քարտուղար Արմէն Գրիգորեանը Իրանի արտակարգ եւ լիազօր դեսպան Մեհտի Սոպիանիի հետ հանդիպման ընթացքին:

Ըստ X-ի մէջ կատարուած հրապարակման՝ ան ընդգծած է Իրանի Իսլամական Հանրապետութեան դիրքորոշումը՝ միջազգային սահմաններու անփոփոխելիութեան, որեւէ աշխարհաքաղաքական փոփոխութեան դէմ ըլլալու եւ հարեւաններու տարածքային ամբողջականութեան աջակցելու վերաբերեալ:

Հայաստանի Հանրապետութեան Անվտանգութեան Խորհուրդի քարտուղարը շնորհակալու-

թիւն յայտնած է Հայաստանի տարածքային ամբողջականութեան աջակցելու եւ միջազգային սահմաններու անփոփոխելիութեան մասին Իրանի Իսլամական Հանրապետութեան դիրքորոշման առնչութեամբ:

«Հայաստանի եւ Իրանի սահմանը խաղաղութեան, բարեկամութեան ու խաղաղ համակեցութեան սահման է: Հայաստանը յատուկ կարեւորութիւն է տալիս Իրանի Իսլամական Հանրապետութեան հետ յարաբերութիւններին, եւ որեւէ ուժ չի կարող խզել Իրանի եւ Հայաստանի տարածքային կապը»,- ըսած է ան:

Անվտանգութեան Խորհուրդի քարտուղարը, ընդգծած է, որ Հայաստանի տարածքին որեւէ ապաշրջափակում պիտի ըլլայ Հայաստանի ներքին հիմնարկներուն եւ անոր ազգային ու տարածքային ինքնիշխանութեան վերահսկողութեամբ:

ԵՄ Առաքելութիւնը Զետախուզական Տուեալներ Կը Զաւարթար. ՌԴ Դեսպան Քոփիթին

Հայաստանի մէջ ԵՄ առաքելութիւնը, որ կ'աշխատի հայ-ատրպէյճանական սահմանին, դիտորդութեան անուան տակ կը զբաղի հետախուզական տուեալներու հաւաքագրմամբ՝ հակազդելու Ռուսաստանին, Ատրպէյճանին եւ Իրանին:

Այս մասին յայտնած է Հայաստանի մէջ Ռուսաստանի դեսպան Սերկէյ Քոփիթինը:

«Շատ վտանգներ, որոնց կը բախի Հայաստանը, կարելի էր կասեցնել, եթէ 2022թ. Սեպտեմբերին Երեւանը համաձայնէր իրացնել ՀԱՊԿ գծով միջոցառումներու համալիրը՝ ուղղուած Ատրպէյճանի հետ սահմանին իրավիճակի կայունացման: Խօսքը լուրջ նախաձեռնութիւններու մասին էր, որոնք կը ներառէին ռազմատեխնիկական օգնութիւն, դիտորդական առաքելութեան ուղղորդում, սահմանապահ զօրքերու ուսուցման աջակցութիւն:

Յաւել, ՀՀ ղեկավարութիւնը նախընտրեց ԵՄ առաքելութիւնը հրաւիրել, որ որեւէ կերպ չի պաշտպաներ պետութեան սահմանները, այլ կը զբաղի Ռուսաստանի, Ատրպէյճանի եւ Իրանի դէմ հետախուզական տուեալներ հաւաքագրելով: Հարաւարտ իր Կովկասի ձակաւորները պէտք է որոշեն բացառապէս տարածաշրջանի երկիրները եւ հարեւան գործընկեր պետութիւնները: Դուր-

Հայաստանի մէջ Ռուսաստանի դեսպան Սերկէյ Քոփիթին

սէն ոչ ոք խաղաղութիւն եւ բարգաւաճում կը բերէ մեր ընդհանուր տուն»,- ըսած է Քոփիթինը:

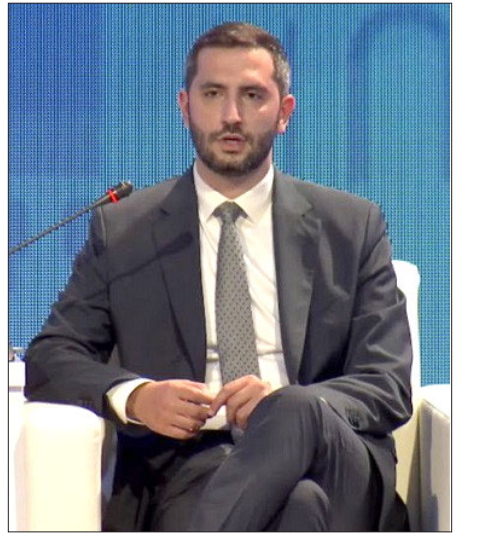
Դեսպանը յաւելած է, որ Ռուսաստանը երբեք չէ հրաժարած Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի միջեւ բանակցային գործընթացին մէջ «ագնիւ միջնորդի» իր դերէն: Քոփիթինի հաւաստմամբ՝ ձեռք բերուած եռակողմ պայմանաւորուածութիւններուն համահունչ՝ Մոսկուան յաջողութեամբ հարթակ տրամադրած է Խաղաղութեան պայմանագրի նախագիծին շուրջ բանակցութիւններուն համար եւ պատրաստ է ատիկա ընելու ապագային:

Հայաստանն Ու Թուրքիան Կրնան Լուծել Բոլոր Խնդիրները Նոյնիսկ Վաղը. Ռուբինեան

Հայաստանն ու Թուրքիան կրնան լուծել բոլոր խնդիրները եւ լիովին կարգաւորել յարաբերութիւնները նոյնիսկ վաղը, եթէ թրքական իշխանութիւնը քաղաքական կամք դրսեւորէ:

«Երեւանեան Երկխօսութիւն» միջազգային համագումարին ժամանակ այս մասին յայտնած է ՀՀ Ազգային Ժողովի փոխօսնակ, Թուրքիոյ հետ յարաբերութիւններու կարգաւորման հարցերով յատուկ ներկայացուցիչ Ռուբինեան:

«Իրականում, Հայաստանի բոլոր կառավարութիւնները 1991 թուականից՝ մեր երկրի անկախացումից ի վեր, երբեք պատմութիւնը չեն դրել Թուրքիայի հետ բանակցային գործընթացի մէջ, մենք միշտ պատրաստ ենք եղել բացել սահմանները եւ հաստատել դիւանագիտական յարաբերութիւններ, եւ եթէ մեր Թուրք հարեւանները քաղաքական կամք դրսեւորեն, ապա կարող ենք լիովին կարգաւորել յարաբերութիւնները նոյնիսկ վաղը»,- նկատած է ան:

Թուրքիոյ հետ յարաբերութիւններու կարգաւորման հարցերով յատուկ ներկայացուցիչ Ռուբինեան

Հայաստանի եւ Թուրքիոյ միջեւ չկան դիւանագիտական յարաբերութիւններ, 1993 թուականէն Թուրքիան փակած է Հայաստանի հետ ցամաքային սահմանը:

Հայաստանը BRICS-ի Գագաթաժողովին Պիտի Մասնակցի Վարչապետի Մակարդակով

Քաղանի մէջ կայանալիք BRICS- գագաթաժողովին Հայաստանը պիտի մասնակցի վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի մակարդակով, տեղեկութիւնը «Ազատութեան» փոխանցեց վարչապետի մամուլի քարտուղար Նազելի Բաղդասարեանը: Նախօրէին արտաքին գործերու փոխնախարար Մնացական Սաֆարեանը լրագրողներու հետ զրոյցին հաստատած էր Հայաստանի մասնակցութիւնը ինչպէս BRICS-ի գագաթաժողովին, այնպէս ալ ԱՊՀ ոչ-պաշտօնական գագաթաժողովին, սակայն չէր նշած ինչ մակարդակով:

BRICS-ի (Պրագիլ, Ռուսաստան, Հնդկաստան, Չինաստան եւ Հարաւային Աֆրիկէ) ամենամեայ գագաթաժողովը տեղի պիտի ունենայ Հոկտեմբեր 22-24-ին, Քաղանի մէջ:

Գագաթաժողովին պիտի մաս-

նակցի Թուրքիոյ նախագահը: Աւելի վաղ այդ մասին յայտնած էր Ռուսաստանի նախագահի օգնական Եուրի Ուշաքովը: Տեղեկութիւնը հաստատած է թրքական Haberturk հեռուստատալիքը՝ վկայակոչելով Ռեճեպ Էրտողանի աշխատակազմին մէջ իր աղբիւրները:

«Bloomberg»-ը օրերս գրած էր, որ Թուրքիան միաներ առաջ դիմած է BRICS-ին անդամակցելու համար: Անքարան ո՛չ կը հաստատէ, ո՛չ կը հերքէ այդ լուրը: Ռուսաստանի արտաքին գործերու փոխնախարար Սերկէյ Ռյաբկովը հաստատած է, որ Հոկտեմբերին կայանալիք հաւաքին հրաւիրուած է նաեւ Իլհամ Ալիեւը: Պաքուն դեռ չէ հաստատած Ատրպէյճանի նախագահին սպասուող այցը: Ատրպէյճանը BRICS-ին միանալու պաշտօնական յայտ ներկայացուցած է:

Երեւանի Սէջ Տարեկան 1 Տոլար Վարձավճարով Շէնք Տրամադրուած Է Սուրբ Աթոռին

99 տարի ժամկետով Հայաստանի կառավարութիւնը վարձակալութեամբ Սուրբ Աթոռին տրամադրած է Բաղրամեան 12 հասցէին վրայ գտնուող անշարժ գոյքը: Վարձավճարը պիտի կազմէ տարեկան 1 ԱՄՆ տոլար:

«Փոխադարձաբար, Սուրբ Աթոռը ՀՀ ղեկավարութեանն է տրամադրուած վատիկանի Սուրբ Պետրոսի հրապարակին հարող ներկայանալի Կոնչիլիացիոնէ պողոտայի հզ.1 (որտեղ տեղակայուած են միշտ խոշոր երկրների դեսպանութիւններ) հասցէում գտնուող շէնքի տարածքներից մէկը՝ հոգալով դրա վերանորոգման ծախսը», կ'ըսուի կառավարութեան որոշման հիմնաւորման մէջ:

Կը նշուի, որ երկու պետութիւններու դիւանագիտական ներկայացուցչութիւններուն համար

պատշաճ տարածքներու տրամադրումն աւելի պիտի նպաստէ երկկողմ յարաբերութիւններու հետագայ զարգացման ու ամրապնդման:

44-Օրեայ Պատերազմին Հանգամանքները Ուսումնասիրող ՔՆԻԻ 3անձնաժողովին Եզրակացութիւնը Պատրաստ Է Քոչարեան

44-օրեայ պատերազմին հանգամանքներն ուսումնասիրող քննիչ յանձնաժողովին եզրակացութիւնը պատրաստ է, յանձնաժողովը աւարտած է իր աշխատանքը:

Այս մասին Հանրային հեռուստաընկերութեան եթերով յայտարարած է յանձնաժողովի նախագահ Անդրանիկ Քոչարեանը՝ նշելով, որ Հոկտեմբերին ինք նամակով պիտի դիմէ խորհրդարանի նախագահին՝ դռնփակ նիստ հրահրելու համար, որուն ընթացքին պիտի ներկայացուի յանձնաժողովին գեկոյցը:

Քոչարեանի խօսքով՝ հանրութիւնը պիտի կարենայ ծանօթանալ միայն այդ ելույթի հատուածներուն, այլ ոչ թէ գեկոյցի ամբողջական բնագրին, քանի որ այն գաղտնի տեղեկատուութիւն կը պարունակէ:

Ըստ անոր՝ պատերազմի պատճառներուն մասին լուրջ քննութիւն իրականացուած է, որուն ընթացքին ուսումնասիրուած են տասնեակ հազարաւոր փաստաթուղթեր: Քոչարեանը յաւելած է՝ պարտութեան պատճառները «բազմաբնույթ են ու բազմաշերտ»:

Հարցազրոյցի ժամանակ Քոչարեան ըսաւ, որ քատրային լուրջ փոփոխութիւններու ենթարկուած է պաշտպանական գերատեսչութիւնը:

«Այսօրուայ ընդդիմութիւնն ասում է՝ մեր փառապանծ զօրավարներին հանեցին, տեղը չգիտես՝ ում բերեցին: Տեղը բերեցին հրաշալի կրթութիւն ստացած երիտասարդ զինուորականների, որպէս կանոն՝ գնդապետի ուսադիրներով, որոնք, լինելով երիտասարդ, նաեւ անցած ուղի ունեն, ինչն այսօր նպաստում է մեր բանակի ցանկալի արդիւնքների արձանագրմանը», - նշեց Քոչարեան:

Ըստ Անդրանիկ Քոչարեանի՝

ՔՆԻԻ 3անձնաժողովի նախագահ Անդրանիկ Քոչարեան

Ատրպէյճանը աւելի շատ անհանգստացած է ՀՀ յաջողութիւններով, քան մենք կ'ուրախանանք:

«Ատրպէյճանի վերջին յայտարարութիւններն են՝ ՀՀ-ին գրկել որակեալ սպառազինութիւն ունենալու հնարաւորութիւնից, որովհետեւ իրենք էլ տեղեկացուած են, որ Հայաստանը դատարկ տեղը չի նստած: Պաշտպանական գերատեսչութիւնն ամէն օր խնդիրներ է լուծում, որոնք կուտակուել էին նախկինից:

«Մի դրուագ եմ ասում 44-օրեայ պատերազմից, որը մեր անյաջողութեան հիմնական պատճառներից մէկն էր: Հետեւից եկող պատրաստուած պահեստը չկար, թղթի վրայ էր, առաջնագծի էն կառուցները չկային, որոնք որ ունենք, որպէսզի հակառակորդը չկարողանայ ճեղքի: Երբ որ ասում եմ, Սէյրան Օհանեանը վատ է գզում իրեն: Ես մի անգամ ասի՝ դու վատ մի զգայ քեզդ. այդ հնարաւորութիւնը չեն տուել նախկին իշխանութիւնները», - նշեց Քոչարեան:

Ըստ Փորձագետին՝ Ե՛լ Հայաստանը, Ե՛լ Ատրպէյճանը Ձեռք Կը Բերեն Բարձր Մակարդակի Ձեւք-Ձիւնամթերք

Այն, որ Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի միջեւ ռազմական հաւասարակշռութիւնը այսօր ալ կը շարունակէ խախտուած մնալ, կը փաստեն նաեւ ռազմական փորձագետները:

APRI Armenia-ի մէջ ռազմական վերլուծաբան եւ հետազօտող Լէոնիտ Ներսիսեան կ'ընդգծէ, որ Հայաստանը աշխուժօրէն գնումներու գործընթացը սկսած է 2022-էն յետոյ, այսինքն պատերազմէն երկու տարի անց միայն: Իսկ գէնքի ձեռքբերումն ու անձնակազմի ուսուցումը ժամանակատար է:

«Կարեւոր է նշել, որ Ատրպէյճանը չի ուզում, որ այդ իրավիճակը փոխուի, ու իրենք էլ են աւելի մեծ գումարներ, քան Հայաստանը ծախսում ռազմական գնումների համար: Իրենց ռազմական պիւտճէն գերազանցում է հայկականին: Հայկականը 2024-ին 1,4 միլիարդ տոլարին է մօտ, իսկ Ատրպէյճանինը՝ 3,7 միլիարդ մօտաւորապէս, 2 անգամ աւելի», - ըսաւ Ներսիսեան:

Ռազմական փորձագետը կը

նշէ, որ Ե՛լ Հայաստանը, Ե՛լ Ատրպէյճանը ձեռք կը բերեն բարձր մակարդակի գէնք-գինամթերք՝ մեծամասամբ ՆԱԹՕ-ի չափանիշերուն համապատասխան: Օրինակ՝ «Սեզար» հրետանային համակարգը, որ Հայաստանը կը գնէ Ֆրանսայէն, աւելի բարձր որակի է, քան այն, ինչ ձեռք կը բերէ Ատրպէյճանը Սերպիայէն եւ Սլովակիայէն: Բայց փոխարէնը Պաքուի կողմէ ձեռք բերուած մօտ մէկ միլիարդ տոլարի արժողութեամբ իսրայէլեան հակաօդային պաշտպանութեան «BARAK MX» համակարգերը աւելի բարձր արհեստագիտական մակարդակ ունին, քան «AKASH»-ները, որ Հայաստանը ձեռք կը բերէ Հնդկաստանէն:

Որքա՞ն ժամանակ դեռ անհրաժեշտ է, որպէսզի Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի միջեւ խախտուած ռազմական հաւասարակշռութիւնը վերականգնուի: APRI Armenia-ի ռազմական փորձագետ Լէոնիտ Ներսիսեանի համոզմամբ՝ որոշ փոփոխութիւններ տեսանելի պիտի ըլլան 3-էն 4 տարի անց միայն:

Ծերակուտական Պեն Քարտին COP29-էն Առաջ Պաքուին Կոչ Կ'ընէ Արձակելու Հայ Գերիները

Ատրպէյճանի մէջ Նոյեմբերին կայանալիք ՄԱԿ-ի Կլիմայի հարցերով դադարաւորողութիւն (COP29) ընդառաջ՝ ԱՄՆ Ծերակուտական Յարաբերութիւններու յանձնաժողովի նախագահ Պեն Քարտին յայտարարութեամբ հանդէս եկած է, ուր Ատրպէյճանին կոչ կ'ընէ որոշակի գիշումներու երթալու:

«COP29-ի նման մեծ միջազգային համաժողովի հիւրընկալումը պէտք է ուղեկցուի պատասխանատուութեամբ եւ ակնկալիքով, որ ընդունող երկիրները թոյլ կուտան տեղեկատուութեան եւ հարցերու անկեղծ քննարկում, ինչ որ կը պահանջէ խօսքի եւ հաւաքներու ազատութեան ճանաչում: Ատրպէյճանը ատիկա չէ ըրած», - ըսուած է յայտարարութեան մէջ:

«Եթէ Ատրպէյճանը կը ձգտի կայուն շարաբերութիւններ հաստատելու եւրատլանտեան համայնքին հետ, ես կոչ կ'ընեմ նախագահ Ալիեւին ազատ արձակելու իր կառավարութեան կողմէ անարդարացիօրէն բանարկուածները, այդ շարքին՝ հայ կալանաւորները եւ բնապահպանները, որոնք Չովտարի ոսկրի հանքավայրի շահագործման վատ աշխատանքային փորձի եւ շրջակայ միջա-

ԱՄՆ Ծերակուտական Յարաբերութիւններու յանձնաժողովի նախագահ Պեն Քարտին

վայրի վրայ վնասակար ազդեցութիւններու դէմ խաղող ցոյցեր իրականացուցած են», - յայտնած է ԱՄՆ ծերակուտականը՝ շարունակելով. «Նոյեմբերին կայանալիք COP29-ին ընդառաջ ես Ատրպէյճանի կառավարութեան կոչ կ'ընեմ ցոյց տալու իր նուիրուածութիւնը մարդու իրաւունքներու պաշտպանութեան՝ այդ անձերը անյապաղ ազատ արձակելով»:

Պաքուն Մեկնաբանած Է Ֆրանսայի Քաղաքացիներուն Ատրպէյճան Մեկնելու Հետ Կապուած Նախազուշացումը

Ատրպէյճանի ԱԳՆ մամուլի ծառայութեան ղեկավար Ալլան Հաճիբախտէն մեկնաբանած է ֆրանսայի ԱԳՆ-ի նախազուշացումը՝ կապուած Ատրպէյճան մեկնելու հետ:

«Մենք խստօրէն կը դատապարտենք Ֆրանսայի Եւրոպայի եւ Արտաքին գործերու նախարարութեան նախազուշացումը Ատրպէյճան մեկնելու վերաբերեալ, որ կը վերաբերի ՀՀ-ի անարդարութեան պնդումներուն, թէ իբր Ատրպէյճանի մէջ Ֆրանսայի քաղաքացիներ կը ձերբակալուին եւ կը հետապնդուին: Ֆրանսայի նման անհիմն եւ կողմնակալ որոշումն ու յայտարարութիւնը կը վկայէ Ատրպէյճանի հետ շարաբերութիւնները ալ աւելի սրելու այս երկրին մտադրութեան մասին», - ըսած է Հաճիբախտէն:

Ըստ անոր՝ Ֆրանսայի, Եւրոպայի եւ Արտաքին գործերու նախարարութեան այն պնդումները,

որ Ֆրանսայի քաղաքացիները կը ձերբակալուին առանց պատճառի, որեւէ հիմք չունին, ատիկա իրականութեան խեղաթիւրում է:

«Ատրպէյճանի մէջ անցեալ տարուայ Դեկտեմբեր 4-ին լրտեսութեան կասկածներով ձերբակալուած է միայն Ֆրանսայի քաղաքացի Մարթին Ռայանը: Բացի անկէ, յայտնի է, որ Պաքուի մեթրոյին մէջ իր գործողութիւններուն համար բերման ենթարկուած է Ֆրանսայի մէկ այլ քաղաքացի՝ Թէօ Հիւկօն: Ընդհակառակը, ակնյայտ է, որ Ֆրանսայի կողմէ ատրպէյճանցի լրագրողներու՝ Ֆրանսա եւ Նոյնիսկ Շէնկէնեան գօտիի այլ երկիրներ մեկնելու խոչընդոտները լիովին կը հակասեն «մարդու իրաւունքներուն», որ Ֆրանսան կը քարոզէ:

Եւս մէկ անգամ կը պահանջենք դադարեցնել Ֆրանսայի կողմէ Ատրպէյճանի դէմ զրպարտչական արշաւը», - նշած է ան:

Պաքուի Մեջ Աւարտած Է ԼՂ Նախկին Ռազմաքաղական Ղեկավարներուն Դէմ Շինծու Քրեական Գործին Նախաքննութիւնը

Ատրպէյճանի մէջ Լեւոնային Ղարաբաղի նախկին ռազմաքաղաքական ղեկավարներուն նկատմամբ յարուցուած շինծու քրեական գործին նախաքննութիւնը աւարտած է, նիւթերը յառաջիկային պիտի ներկայացուին դատարան:

NEWSq.am-ի հետ զրոյցին, Ատրպէյճանի գլխաւոր դատախազ Քյամրան Ալիեւ յայտնած է, որ հիմա քրեական գործին նախաքննութիւնը աւարտած է, այս պահին գործի նիւթերուն «կը ծանօթանան ինչպէս մեղադրեալ-

ները, այնպէս ալ տուժածները»:

«Այս բոլոր քննչական միջոցառումները իրականացնել յետոյ գործը պիտի ուղարկուի դատարան՝ ըստ էութեան քննութեան՝ միջազգային չափանիշերուն եւ Ատրպէյճանի քրեական իրաւունքին համապատասխան», - ըսած է Ալիեւ:

Ատրպէյճանը կը հաստատէ իր մօտ 23 հայ գերիի առկայութիւնը: Պաքուի մէջ ապօրինի պահուող անձերու շարքին են նաեւ Լեւոնային Ղարաբաղի նախկին ռազմաքաղաքական ղեկավարները:

Քաղաքական Նշմար Երտողան Եւ Բանակը Դէմ Դիմաց

Բարունակ.- Սամուէլ, քովդ ի՞նչ նորութիւն կայ:
Սամուէլ.- Բարօ, անցեալ շաբաթ Թուրքիոյ մէջ շատ հետաքրքրական դէպքի մը ականատես եղայ, որուն քաղաքական իմաստին կ'ուզեմ անդրադառնալ:
30 Օգոստոսին տեղի ունեցաւ Թուրքիոյ պաշտպանութեան ազգային ռազմական ակադեմիայի շրջանաւարտ մօտ 960 լէյթենանթներու վկայականներու բաշխման եւ դրօշի յանձնման արարողութիւնը, որուն անձամբ ներկայ էր Թուրքիոյ նախագահ Ռեճեպ Էրտողանը: Արարողութեան ակադեմիայի յանձնարարական խումբէն, կին սպայի մը գլխաւորութեամբ, անջատուելով ընդհանուր խումբէն, իրենց սուրերը վեր բարձրացուցած սկսան վանկարկել «Աթաթուրքին զինուորներն ենք» կարգախօսը:

Ընթացակարգէն դուրս տեղի ունեցած այս արտառոց դէպքին մասին բանավէճը դեռ կը շարունակուի փորձագետներու շրջանակներէն ներս: Ուշադրութիւն հրաւիրելով կարգապահութեան բացակայութեան վրայ, զինուորական եւ իրաւական փորձագետներ նշեցին, որ այս գործողութիւնը կազմակերպուած եւ ուղղուած էր իրենց վկայականները յանձնող նախագահին եւ անոր ղեկավարած կրօնամէտ Արդարութիւն եւ Զարգացում Կուսակցութեան (ԱԿՔ) դէմ:

Ըստ անվտանգութեան եւ ռազմավարական հարցերու մասնագէտ, թոշակի անցած գնդապետ Իպրահիմ Քելեշի, ակադեմիայի արարողութեան ժամանակ ոչ կանոնակարգային «սուրի երգումը» անկարգապահութիւն է, մատնանշելով նաեւ, որ արձակուած կարգախօսները կուսակցութեան մը կարգախօսներն են:

Իմ կարծիքովս, Քելեշի ակնարկած կուսակցութիւնը Քեմալական ընդդիմադիր Ժողովրդահանրապետական կուսակցութիւնը (ՇՊԿ) է, որ այս տարուայ Մարտին տեղի ունեցած տեղական ինքնակառավարման ընտրութիւններուն մեծ յաղթանակ տարաւ ամբողջ Թուրքիոյ տարածքին:

Զինուորականներու այս ցուցադրական «մարտահրաւերի» երեւոյթը Էրտողանի կուսակցութեան տկարացումի նշան է: Իսկ կին սպային ներկայութիւնը, շրջապատուած իր ընկերներով եւ անոր բացայայտ առաջնորդի դեր առնելը, պատասխան է Էրտողանի կուսակցութեան կանանց հանդէպ խտրականութեան քաղաքականութեան:

Իսկ ընդհանուր պատկերին մէջ, Թուրքիա զինուորական յեղաշրջումներու պատմութեան մեծ հռչակ ունի: Ճիշդ է, որ բանակը օրէնքով ապաքաղաքականացուած է եւ զինուորականներուն չի թոյլատրուիր քաղաքականութեամբ զբաղիլ, բայց պատմութիւնը ցոյց կու տայ, որ 1923 թուականին Թուրքիոյ ժամանակակից պետութեան հիմնադրումէն ի վեր, Թուրքիոյ զինուած ուժերը կազմակերպած են երեք ռազմական յեղաշրջում (1960, 1971 եւ 1980 թուականներուն) եւ տարբեր միջամտութիւններ ըրած են երկրի քաղաքական կեանքին մէջ: Ասոնցմէ յատկանշական է 28 Փետրուար 1997-ին բանակին հրապարակած յուշագիրը եւ անոր յաջորդած գործողութիւնները, օրինակ՝ կրօնական հաստատութիւններու, իմամներու եւ քարոզիչներու դպրոցներու փակումը եւ համալսարաններուն մէջ հիճապի արգելումը:

ՄԱՍԻՍԷ ԴԱԶԱՐԵԱՍ

Հայաստանը Եւ Եւրոպական Միութիւնը

Շարունակուած էջ 1-էն

Երկխօսութիւնը Հայաստան-ԵՄ յարաբերութիւններու աւելի լայն շրջանակի մէջ մասն է, որ զգալի յառաջընթաց արձանագրած է 2017 թուականին Հայաստան-ԵՄ Համապարփակ եւ ընդլայնուած գործընկերութեան համաձայնագրի (ՀԸԳՀ) ստորագրումէն ի վեր: Երկխօսութեան շրջանակներուն մէջ գործադրուող շա-

րունակական ջանքերը պիտի աջակցին Հայաստանի մէջ իրականացուող բարեփոխումներու համապարփակ օրակարգին, մասնաւորապէս՝ այն ոլորտներուն մէջ, որոնք առանցքային են ԵՄ երկիրներ առանց մոտաւոր արտօնագրերու ճամբորդելու համար, ինչպիսիք են՝ փաստաթուղթերու անվտանգութիւնը, սահմաններու եւ գաղթի կառավարումը, փառածութեան եւ կազմակերպ-

Ճաքեր Ռուսաստան-Իրան Յարաբերութիւններուն

Շարունակուած էջ 1-էն

հով: Ամէն անգամ երբ Պաքու կը բարձրացնէր այս հարցը, Իրան կը յայտարարէր, որ իրենք դէմ են տարածաշրջանի երկիրներու սահմաններու որեւէ տեսակի փոփոխութեան: Իսկ երբ վերջերս Պաքուն յայտարարեց, որ առայժմ հրաժարած է միջանցքի իր պահանջէն կը կարծուէր թէ, այդ էջը փակուած է:

Իրանի համար անակնկալ եղաւ Մոսկուայի դիրքորոշումը, որ արտայայտուեցաւ Լաւրովի բերնով ու հակազդեցութիւնը եղաւ արագ ու հրապարակային: Նախ Ռուսաստանի դեսպանը հրաւիրուեցաւ Արտաքին գործոց նախարարութիւն՝ բողոքելու համար Մոսկուայի դիրքորոշումին կապակցութեամբ: Այս եղան բազմաթիւ յայտարարութիւններ ըսելու համար, որ Թեհրանը դէմ է, որ Սիւնիքի մէջ հաղորդակցութիւնները վերահսկեն երրորդ երկիրներու ներկայացուցիչները: Աւելին, Իրանի անվտանգութեան կառոյցներուն մօտ կանգնած լրատուամիջոց նկատուող «Թեհրան Թայմզ» թերթը եկաւ յայտնելու, որ Պաքուի եւ Անգարայի պահանջ-

ջած «զանգեզուրեան միջանցքը» կարմիր գիծ է Թեհրանի համար ու Իրանի իշխանութիւնները պատրաստ են ընդդիմանալու սահմանները փոխելու փորձերուն՝ մոյ-նիսկ ռազմական միջամտութեամբ:

Ինչպէս յայտնի է, Իրանի համար խիստ կարեւոր է Հայաստանի հետ սահմանը, որպէսզի իրանեան բեռնատարները կարողանան Վրաստանով հասնիլ Սեւ Ծով եւ ապա Եւրոպա: Թեհրան նաեւ ունի այն մտավախութիւնը, որ եթէ Մոսկուան փորձէ միջանցքի պատրուակով վերադառնալ Հարաւային Կովկաս, Արեւմուտքը կրնայ յայտնուիլ իր սահմանին՝ արգիլելու համար մնացած զարգացումները:

Այս բարդ իրավիճակին առջեւ Ռուսաստանը պիտի ստիպուի նահանջելու՝ աւելի չսրելու համար Իրանի հետ իր յարաբերութիւնները, որոնք խիստ կարեւոր են Մոսկուայի համար յատկապէս այս հանգրուանին: Իսկ Հայաստան-Իրան շահերու համընկնումը նպաստաւոր է երկու կողմերուն համար ալ:

ԳՐԻԳՈՐ ՆՈՏՆԵԱՆ
«ՄԱՍԻՍ»

Նոյեմբերի 9-ի Յայտարարութեան Մէջ

Շարունակուած էջ 1-էն

Ատրպէյճանի միջեւ մեքենաների ճանապարհի ու երկաթուղային կապի հաստատումը Հայաստանի տարածքով: Մենք պատրաստ ենք նման հաղորդակցութիւն տրամադրել: Բայց պէտք է նաեւ արձանագրենք, որ Նախիջեւանը զրկուած է ճանապարհային կապից, որովհետեւ ե՛ւ Իրանի տարածքով ե՛ւ Թուրքիայի տարածքով Նախիջեւանը հնարաւորութիւն ունի կապ հաստատել Ատրպէյճանի հետ», - ըսաւ ան:

Փաշինեան ընդգծեց, որ Հայաստանը պատրաստ է որեւէ պահի ձեռնամուխ ըլլալու «Խաղաղութեան խաչմերուկ» նախագիծի իրականացման:

«Պատրաստ ենք՝ ներառեալ Ատրպէյճանի ու Նախիջեւանի միջեւ կապի ապահովմանը: Այս գործընթացին խանգարում է այն, որ մեր ոչ բոլոր գործընկերներն են պատրաստ հակուած օգտուել մեր կողմից առաջարկուող հնարաւորութիւնից: Քննարկուած է այն, թէ

ինչքանով է «Խաղաղութեան խաչմերուկը» տեղաւորուած Նոյեմբերի 9-ի եռակողմ յայտարարութեան տրամաբանութեան մէջ: Փորձ է արուած ներկայացնել, թէ եռակողմ յայտարարութիւնը ենթադրում է, որ այս հաղորդակցութիւնների անվտանգութիւնը ՀՀ-ում պէտք է ապահովեն երրորդ ուժեր, դա կապ չունի իրականութեան հետ», - ըսաւ Փաշինեան:

Վարչապետը մէջբերեց Նոյեմբերի 9-ի յայտարարութեան 9-րդ կէտը, ըստ որուն՝ ՀՀ-ն կ'երաշխաւորէ Ատրպէյճանի արեւմտեան շրջաններու եւ Նախիջեւանի միջեւ ճանապարհային հաղորդակցութեան անվտանգութիւնը՝ քաղաքացիներու, փոխադրամիջոցներու եւ բեռներու՝ երկու ուղղութիւններով անխոչընդոտ տեղաշարժը կազմակերպելու նպատակով:

«Նոյեմբերի 9-ի յայտարարութեան մէջ չկայ այնպիսի դրոյթ, որով ՀՀ որեւէ տարածքի վրայ պէտք է լինի այլ երկրի վերահսկողութիւն», - ըսաւ Նիկոլ Փաշինեան:

ուած յանցաւորութեան դէմ պայքարը, ինչպէս նաեւ հիմնարար իրաւունքներու պաշտպանութիւնը:

Երկխօսութեան մեկնարկին համար հիմք հանդիսացած է «Հայաստանի Հանրապետութեան եւ Եւրոպական Միութեան միջեւ մոտաւոր արտօնագրերու տրամադրումը դիւրացնելու մասին», ինչպէս նաեւ «Հայաստանի Հանրապետութեան եւ Եւրոպական

Միութեան միջեւ առանց թոյլտուութեան բնակող անձերու յետընդունման մասին» համաձայնագրերու յաջող իրականացումը, որուն շնորհիւ 2014 թուականի Յունուար 1-էն ճամբորդութեան ընթացակարգերը պարզեցուած են բազմաթիւ հայ քաղաքացիներու համար: Ներկայիս ԵՄ բոլոր քաղաքացիները ազատուած են Հայաստան մուտքի արտօնագրի պահանջէն:

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցեք
«Մասիս» Շաբաթաթերթին
Massis2@earthlink.net (626) 797-7680

Երաժշտական Ինքնատիպ Երեկոյ Նուիրուած Զամբարձում Պերպերեանի

Հակառակ Գալիֆոնիոյ այս տարուան ամառնային արտակարգ սոթ օդին, հարիւրաւոր մշակութասէրներ, Ուրբաթ Սեպտեմբեր 8-ին, 2024, փութացած էին Կլենտէյլի Իրանահայ Միութեան հանդիսարանը, ներկայ գտնուելու Թէքէեան Մշակութային Միութեան 55-ամեակին առթիւ կազմակերպուած երաժշտական երեկոյթին, նուիրուած հանրայայտ երգահան, խմբավար եւ մանկավարժ Համբարձում Պերպերեանին:

Արդարեւ, Թէքէեան Մշակութային Միութեան մեծագոյն Լոս Անձելոսի վարչութեան կազմակերպած սոյն միջոցառումը՝ համազարգացիկ բնոյթ ունէր: Հանդիսութեան ներկայ էին օրուան հովանաւոր՝ Թեմիս Առաջնորդ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեան, Լոս Անձելոսի մօտ Հայաստանի գլխաւոր հիւպատոս՝ Դոկտ. Կարէն Իսրայէլեան, ինչպէս նաեւ մշակու-

թային, քաղաքական եւ կրօնական տարբեր կազմակերպութեանց ներկայացուցիչներ ու Համբարձում Պերպերեանի նախկին աշակերտները:

Իր բացման խօսքին մէջ կազմակերպիչ յանձնախումբին անունով, օրուան հանմղիսավարներէն՝ Յասմիկ Գարայեան՝ արտանց ողջունեց յարգարժան հիւրերու եւ զեղարուեստասէր հասարակութեան ներկայութիւնը, միասնաբար նշելու սոյն յիշարժան նախաձեռնութիւնը:

Այս առթիւ սրտի խօսքով ելոյթ ունեցաւ Լոս Անձելոսի մօտ Հայաստանի աւագ հիւպատոս Դոկտ. Կարէն Իսրայէլեան: Ան սրտանց շնորհաւորեց Թէքէեան Մշակութային Միութեան հիմնադրութեան 55-րդ տարեդարձը եւ Լոս Անձելոսի մասնաճիւղին կազմակերպած զեղեցիկ նախաձեռնութիւնը, նուիրուած վաստակաշատ արուեստագ-

գէտ, երաժիշտ, մանկավարժ ու խմբավար Համբարձում Պերպերեանի յիշատակին:

Օրուան աւագ հանդիսավար՝ Միհրան Թումանյան կարգաց Համբարձում Պերպերեանի հարուստ կենսագրականը, որուն մէջ մանրամասնօրէն բացայայտուած է մեծ երաժիշտի բազմաբեղուն գործունէութիւնը տարբեր գնազաւանդներով: Ան եղած է նաեւ ԱՄՆ-ի մէջ Թէքէեան Մշակութեան Միութեան հիմնադիրներէն: Ստեղծած է բազմաթիւ երգեր եւ յօրինած՝ օփերաներ, օրաթորիոներ եւ մեներգերներ ու խմբերգեր, ինչպէս նաեւ՝ դաշնակի համար մենանուագներ: Պարբերաբար լայն պատուի վրայ երեւցան դրուագներ Հ. Պերպերեանի կեանքին:

Ներկաները ձայներեզի վրայ ունկնդրեցին Արժ. Դոկտ. Զաւէն Աւ. քհնյ. Արզումանեանի ուղերձը, որուն մէջ կը շնորհաւորէր ԹՄՄ-ի 55-ամեակը եւ բարձրօրէն կ'արժեւորէր Համբարձում Պերպերեանի ներդրումը հայ երգարուեստի հարուստ գանձարանին մէջ: Ունկնդրուեցաւ նաեւ ձայներիզի վրայ Հ. Պերպերեանի հարցազրոյցը:

Համբարձում Պերպերեանի աշակերտներուն կողմէ սրտի խօսքով հանդէս եկաւ Տիգրան Էփրզեան: Ան երախտագիտական ջերմ խօսքերով արտայայտուեցաւ տաղանդաւոր երաժիշտ-երգահանի ստեղծգործութիւններուն եւ մշակութամուէր ու ազգանուէր ծառայութիւններուն մասին:

Մէջ ընդ մէջ գործադրուեցաւ օրուան պատշաճ զեղարուեստական յայտագիր մը, գլխաւորաբար՝ Համբարձում Պերպերեանի ստեղծագործութիւններէն: Հոփսիմէ Ռշտունիի (դաշնամուր) եւ Անժելլա Ամիրեանի (ջութակ) «Փրելիտ

եւ վարիացեաներ»-ու կատարումէն ետք, առանձին ելոյթներով հանդէս եկան գաղութիս սիրուած շնորհալի արուեստագէտներ՝ Պերճ Քիրագեան (թենոր) եւ Անահիտ Ներսիսեան (սօփրանօ), որոնք Հ. Պերպերեանի յօրինումներէն ընտրանի երգերու զեղեցիկ ծաղկաքաղ մը հրամցուցին ներկայ հասարակութեան: Այդ բոլորին դափնեպսակը հանդիսացաւ երգահանի հանրայայտ «Կ'անձրեւէ Տղաս» երգը (խօսք՝ Վահան Թէքէեանի, դաշնամուրի ընկերակցութեամբ՝ Հոփսիմէ Ռշտունիի) արժանանալով բուռն ծափահարութիւններու:

Յուզիչ եւ միագամայն ոգեւորիչ էր 55-ամեակի կարկանդակի հատումը: Արդարեւ, այդ արարողութիւնը անձամբ կատարեց վեթերան անդամ Բարսեղ Գարթալեան, որ 55 տարիներ առաջ, նախաձեռնողներէն մին հանդիսացած է ԱՄՆ-ի մէջ Թէքէեան Մշակութային Միութեան հիմնադրման:

Փակման խօսքով հանդէս եկաւ Թեմիս բարձրան առաջնորդ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեան: Ան երախտագիտական ջերմ խօսքերով դրուատեց օրուան նշանակալից միջոցառումը եւ յայտագրի մասնակիցներուն անդրադառնալով յարեց. «... Ձեր վարձքը կատար: Արժանի շուքով եւ բացառիկ համբերով նշուեցաւ մասնաթրոյին նուիրուած հանդիսութիւնը: Մենք մեր արուեստով եւ մշակութով ներկայ ենք ազգերու կեանքին մէջ: Այդպիսիներէն է Համբարձում Պերպերեանը»: Ապա շնորհակալութիւն յայտնեց ԹՄՄ-ի ներկայ վարչութեան, բացառիկ երեկոյին համար:

Աւարտին՝ տեղի ունեցաւ մասնաթրոյի նախկին աշակերտներու

Շար.Պ էջ 8

Join us for our General Assembly meeting and welcome to incoming AGBU President Sam Simonian

11:00am – 3:00pm | Mandarin Oriental Hotel

Gala Evening Honoring Berge and Vera Setrakian

Featuring entertainment by Samvel Yervanian

Gotham Hall
7:00pm – 12:00am

agbu.org/general-assembly-reserve

Մեր Փայլուն Երիտասարդներն

ԳԵՌՈԳ ՔԵՕՇԿԵՐԵԱՆ

Այսօրուան հարցազրույցովս ձեզի պիտի ներկայացնեմ ձորձ Ստեփանեանցը, որ մեծ ապագայ կը խոստանայ գիտական աշխարհին մէջ:

- Սիրելի ճորձ, կրնա՞ս դուք քեզ ծանօթացնել մեր ընթերցողներուն:

= Սիրով: 25 տարեկան եմ, ծնած եմ Ուաշինկթըն նահանգի Ռէտմընտ քաղաքին մէջ: Համալսարանական ուսումս ստացած եմ Սիէթլը քաղաքի Ուաշինկթըն համալսարանը (2015-19), մասնագիտանալով ուսողութեան եւ համակարգչի գիտութեան (computer science) ճիւղերուն մէջ:

Հուսկ ապա համալսարանական ուսումս շարունակեցի Պոսթոն քաղաքի Massachusetts Institute of Technology, MIT-ի մէջ (2019-24), ստանալով Դոկտորական Տիտղոս, ուսողութեան եւ վիճակագրութեան (statistics) ճիւղերուն մէջ:

Այժմ յետդոկտորական ուսումս կը շարունակեմ Փասսատինայի California Institute of Technology համալսարանին մէջ, որպէս գիտաշխատող՝ ուսողութեան ճիւղին մէջ, երեք տարուան շրջանի մը համար:

Գէորգ - Գիտեմ որ որպէս սարկաւազ կը ծառայես Փասսատինայի Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ: Կրնաս ըսել թէ ե՞րբ եւ ու՞ր ձեռնարկուեցար:

Ճորձ - Անշուշտ: Ուաշինկթըն նահանգի Ռէտմընտ քաղաքի Սուրբ Երրորդութիւն եկեղեցւոյ մէջ սարկաւազ ձեռնարկուեցայ 2019 թուականին, ձեռամբ Առաջնորդ Յով-

նան արք. Տէրտէրեանի: Իսկ հիմա կը ծառայեմ Փասսատինայի Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ:

Գէորգ - Կրնա՞ս ընտանիքիդ մասին հակի՞ծ տեղեկութիւն տալ, մեր ընթերցողներուն:

Ճորձ - Բնականաբար: Հայրս՝ Սէրգէյ, ծնած է Երեւան: 1995-ին, Դոկտորական տիտղոսը՝ բնագիտութեան մէջ, ստացած է Rhode Island-ի համալսարանէն, որմէ ետք յետդոկտորական ուսումը շարունակած է Երկու տարի՝ որպէս գիտաշխատող, Իլինոյ նահանգի Շէմփէյն քաղաքի Ուրպանս համալսարանը: Այժմ ան կ'աշխատի Ամազոն ընկերութեան մէջ ի Ռէտմընտ, Ուաշինկթըն:

Մայրս՝ Քաթարինա, ծնած է Պաքո: Համալսարանական ուսումը ստացած է Երեւանի պետական համալսարանը, մասնագիտանալով կենսաբանութեան մէջ: Իսկ Սէյնթ Փիթըրսպուրկի համալսարանէն ստացած է Դոկտորական կոչում՝ միջուկային բնագիտութեան մէջ:

Ունիմ ինծմէ մեծ քոյր մը՝ Մարկարէթ, որ կ'աշխատի որպէս հաշուապահ ի Ռէտմընտ, Ուաշինկթըն:

Գէորգ - Շատ բարի: Դարձեալ գալով քեզի, ի՞նչ է քու ապագայի երազդ կամ ծրագիրներդ:

Ճորձ - Շատ կը փափաքեմ ըլլալ ակադեմական եւ աշխատիլ համալսարանի մը մէջ որպէս Փրոֆէսոր՝ կիրարական ուսողութեան (applied mathematics) մէջ:

Գէորգ - Քանի որ ծնած ես արտասահման, երբեք այցելա՞ծ ես Յայաստան, ուր ծնած է քու հայրդ ու ապրած՝ քու ծնողներդ:

Ճորձ - Անշուշտ թէ այո: Խորքին մէջ Հայաստան այցելած եմ 5-7 անգամ, իսկ վերջինը՝ անցեալ տարի: Ես հոն ինքզինքս շատ հարգատեղեացած եմ եւ դիւրին շարունակելու հայրենիքի ժողովուրդին հետ:

Գէորգ - առաջ որ վերջացնենք մեր շահեկան այս հարցազրույցը, ուրիշ ըսելիք մը ունի՞ս մեր այսօրուան քու տարիքիդ երիտասարդներուն:

Ճորձ - Ես պիտի փափաքէի որ անոնք կարենային շուտով որոշել իրենց ասպարէզի ընտրութիւնը, ունենալ հետագայ ծրագիրներ եւ աշխատիլ ամէն գնով ձեռք ձգել զանոնք: Հոս պիտի մէջբերեմ անգլերէն ասացուածք մը որ կ'ըսէ, "Go outside of your comfort zone." Այսինքն՝ «Դուրս եկէք ձեր

հանգստաւէտ գօտիէն:»

Գէորգ - Շատ շնորհակալ եմ ձեզմէ՛ այս օգտաշատ հարցազրույցին համար եւ ձեզի կը մաղթեմ յաջողութիւն, ձեր ապագայի ծրագիրներուն մէջ:

Ճորձ - Շնորհակալութիւն ձեզի, ինծի համար անակնկալ այս բացառիկ առիթին համար:

Յետ հարցազրույցի ակնարկութիւններ:

1. Ան ի գիտութիւն, կ'ուզեմ տեղեկացնել թէ ձորձին յաճախած համալսարանները՝ MIT եւ Cal Tech, ամերիկայի տասը լաւագոյն համալսարաններէն երրորդն ու վեցերորդն են:

2. Ճորձը հայերէն չի խօսիր, սակայն որպէս սարկաւազ՝ ան սահուն եւ յստակ առողանութեամբ կը կարգայ գրաբարով գրուած ձաշու Աւետարանն ու անթերի կերպով կ'երգէ եկեղեցական գրաբար լեզուով գրուած շարականները:

Եզրակացութիւն: Կոչ կ'ընեմ մեր գաղութիւն որ ձորձին նման երիտասարդները ներառեն իրենց զանազան գործունէութիւններուն մէջ, լսեն իրենց շինիչ գաղաբարները եւ օգտագործեն անոնց գիտութիւնը, ի փառս մեր գաղութի բարգաւաճման եւ գոյութեան՝ որպէս գործող փոքրքմասնութիւն:

Երաժշտական Ինքնատիպ Երեկոյ

Շարունակուած էջ 7-էն

նիչ» աղօթքով:

Մէկտեղուած ուսումնարանի շրջանի գեղեցիկ լուսերու փոխանակում, նաեւ հաւաքական լուսանկարում ու հիւրասիրութիւն:

Ներկաները սրահէն բաժնուեցան լաւագոյն տպաւորութիւններով եւ գեղարուեստական վայելքի առթած անբացատրելի ապրումներով:

Գ. ՄՈՒՈՑԵԱՆ

Քալիֆորնիայ Օերացման Ծառայութիւնները Երէջ Տարեցներուն Արժեքատը Միջոցներ Կ առաջարկեն

Երբ մեր տարիքը կը յառաջանայ՝ մեր կարիքները եւ նախապատուութիւնները կը փոխուին: Քալիֆորնիայ մէջ, տրամադրելի են ընդարձակ տարողութեամբ ծառայութիւններ ձեզի օգնելու՝ պահպանելու ձեր անկախութիւնը, կապի մէջ մնալու եւ վարելու ծաղկուն կեանք մը: Առօրեայ առաջադրանքներու համար նեցուկ փնտրելու պարագային թէ առողջապահական հոգատարութեան մասին ուղղութեան, կամ ապագան ծրագրելու պարագային՝ Քալիֆորնիայ Օերացումի ծառայութիւնները այստեղ են՝ ձեզի օգնելու:

Տան Մէջ Օերացում

Ձեզմէ շատեր կրնան նախընտրել մնալ իրենց անձնական տան մէջ, մինչ տարիքով կը յառաջանան: Քալիֆորնիա կ'առաջարկէ ծրագիրներ, որոնք կրնան ձեզի օգնել նորոգութիւններու, փոխադրութեան կամ տան մէջ խնամակալութեան մէջ: Առաւել, առողջութեան եւ ընկերային հոգատարութեան ծրագիրներ, ներառեալ ցերեկային կեդրոններ արուեստներու եւ մարզանքի գործունէութիւններով:

Ուտելիքի Ծառայութիւններ

Դուք կրնաք վայելել ձեր տունը սպասարկուող կերակուրներ, կամ հաւաքովի տեղայն կեդրոնի մը մէջ խումբով ուտելու: Անոնց համար, որոնք սահմանափակ եկամուտ ունին՝ կան այլընտրանքներ թարմ ուտեստեղէն կամ ուտելիքի այլ առաւելութիւններ ստանալու CalFresh Expansion ծրագիրին միջոցով:

Առողջապահական Ապահովագրութեան Խորհրդատուութիւն

Առողջապահութեան ապահովագրութեան ընտրութեան գծով շուրա՞ծ էք. The Health Insurance Counseling and Advocacy Program (HICAP)-ը կը տրամադրէ խորհրդատուութիւն եւ երկար տեւողութեամբ ապահովագրութիւն:

Խնամատարներու Օժանդակութիւն

Եթէ տարեցի մը խնամակալութիւնը կը կատարէք՝ կան ծրագիրներ, ինչպէս Caregiver Resource Centers (CRCs)-ը եւ Family Caregiver Support Program-ը, որոնք կ'առաջարկեն կարճատեւ դադարի, խորհրդատուութիւն եւ թղթաբանութեան գծով օժանդակութիւն: CRC-ը նաեւ կը հայթայթէ գործնական ծրագիրներ ընտանիքներու, որոնք մտազարուած (dementia) կը դիմագրաւեն:

Իրաւաբանական Օժանդակութիւն

Կը դիմագրաւէք հարցեր, ինչպէս յաճախորդներու դէմ խարդախութիւն, տարեցներու չարաշահում Legal Services-ը տրամադրելի է՝ օգնելու Սոշլլ Սեքիւրիթիի, առողջապահութեան ապահովագրութեան, հանգստաթոշակներու եւ այլ հարցերու լուծման մէջ:

Գործի Կարելիութիւններ

Գործ կը փնտրէք. անվճար պատրաստութիւն եւ գործ գտնելու ծառայութիւններ տրամադրելի են տարեց քալիֆորնիացիներու համար:

Ստիպողական Պարագաններու Պատրաստուածութիւն

Ստիպողական պարագաններու համար ծրագրելը յատկապէս կարեւոր է երբ մեր տարիքը կ'աճենք: Քալիֆորնիա կ'առաջարկէ միջոցներ ձեզի օգնելու, որպէսզի պատրաստ ըլլաք բնական աղէտներու, ելեկտրական հոսանքի ընդհատումներու եւ այլ ստիպողական պարագաններու: Ստիպողական պարագաններու անձնական ծրագիր մը կազմելը, շտապ օգնութեան իրերու պայուսակ մը պատրաստ պահելը եւ տեղայն միջոցներու մասին տեղեկ մնալը մեծ տարբերութիւն կ'ընէ:

Բոլոր այս ծառայութիւնները եւ աւելին համակարգուած են տեղայն Area Agencies on Aging-ին հետ: Գտէք ձեր՝ հեռաձայնելով California Aging and Adult Information Line-ի՝ **800-510-2020** թիւին կամ այցելելով aging.ca.gov կայքը:

PM Pashinyan - Armenia Ready to Sign Interim Peace Deal with Azerbaijan Open Communication Links

YEREVAN -- Armenian Prime Minister Nikol Pashinyan announced that 13 articles of the proposed peace agreement with Azerbaijan, along with its preamble, have been fully agreed upon. He clarified that an additional three articles, each containing two clauses, are partially agreed, with one clause settled and the other still under discussion.

"80% of the peace deal is agreed upon, as stated from various platforms. As of now, 13 articles and the preamble of the agreement are fully settled," Pashinyan stated.

Pashinyan noted that Armenia has suggested signing the already agreed sections of the treaty with Azerbaijan. "Considering that the agreed points largely include internationally accepted and fundamental principles for establishing relations, Armenia proposes to sign the settled portions and obtain a foundational document, while continu-

ing discussions on unresolved issues. Particularly, one of the agreed points establishes a mechanism that will allow both sides to continue negotiations through a joint process," Pashinyan explained.

The Prime Minister emphasized that the peace deal draft also outlines the establishment of diplomatic relations between Armenia and Azerbaijan. "I confirm my readiness to sign the agreed document for peace and relations in the near future," he concluded.

Pashinyan stressed the strategic significance of the Crossroads of Peace project, particularly for establishing a railway link with Iran, on Tuesday.

He also emphasized the importance of relations with Iran for Armenia's economic and geopolitical landscape.

"The project will enable Armenia

Continued on page 3

Iranian Ambassador Mehdi Sobhani Rules Out Azeri Corridor Through Armenia

YEREVAN — Iran's Ambassador to Armenia, Mehdi Sobhani, reiterated Iran's position that the road connecting Azerbaijan to Nakhichevan cannot be controlled by other countries.

Any control, he stated, should be carried out within the framework of Armenia's sovereignty. "We are against any corridor that would breach the territorial integrity and sovereignty of Armenia," Sobhani told reporters. "As we have always said, this goes against the interests of both Armenia and Iran."

"And from what we have been told by the Armenian authorities, the border checkpoints [in Syunik] will be controlled by the relevant Armenian authorities and remain under Armenian sovereignty," Sobhani added.

The "Zangezur corridor" sought by Baku would connect Azerbaijan to its Nakhichevan exclave, as well as Turkey, through Syunik, the only Armenian region bordering Iran. Tehran fears that this would strip the Islamic Republic of its shared border with Armenia.

Iranian leaders appear to be seriously concerned about Russia's latest push for the opening of such a corridor. During President Vladimir Putin's August 18-19 visit to Baku, Russian Foreign Minister Sergei Lavrov accused Armenia of "sabotaging" a Russian-brokered 2020 agreement to build a highway and railway in Syunik, connecting Nakhichevan to the rest of Azerbaijan. Yerevan rejected these accusations, made amid heightened tensions with Moscow.

The Tasnim news agency, linked to Iran's powerful Revolutionary Guards, reported on Wednesday that Iran's ambassador in Moscow had protested "the Russian Foreign Ministry's stance on the Zangezur corridor." Earlier this week, a senior Iranian Foreign Ministry official met with the Russian ambassador to Iran to reiterate Tehran's strong opposition to any "geopolitical changes" in the region.

Continued on page 2

EU Starts Visa Liberalization Talks With Armenia

YEREVAN -- The European Union and Armenia have opened official negotiations on lifting the EU's visa requirements for Armenian citizens, a process which is expected to take years.

Armenian Deputy Prime Minister Mher Grigoryan and European Com-

mission Vice-President Margaritis Schinas presided over the first round of the talks in Yerevan on Monday.

"The launch of the visa liberalization dialogue is a clear demonstration of our commitment to enhancing mo-

Continued on page 3

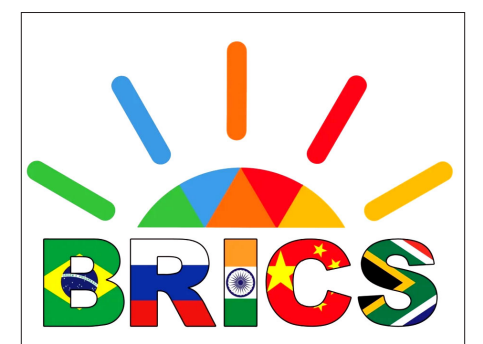
PM Nikol Pashinyan to Attend BRICS Summit in Kazan, Russia

YEREVAN — Prime Minister Nikol Pashinyan confirmed through a spokeswoman on Friday that he will attend a summit of the BRICS group of major emerging economies in the Russian city of Kazan next month.

Deputy Foreign Minister Mnatsakan Safaryan was the first to announce on Wednesday Armenia's participation in the summit slated for October 22-24. Pashinyan's press secretary, Nazeli Baghdasaryan, told RFE/RL's Armenian Service that the country will be represented there by its premier.

BRICS, originally formed in 2009 by Brazil, Russia, India, China and South Africa, aims to bring together the world's most important emerging economies, as well as act as a political and economic counterbalance to wealthier nations in the West.

The group of countries expanded

earlier this year to include Egypt, Ethiopia, Iran, and the United Arab Emirates. Saudi Arabia was invited to join, though the Kingdom is yet to do that.

The group's further enlargement could be discussed during the summit in Kazan, Russia, from October 22-24. Malaysia, Thailand and Azerbaijan are among other countries looking to join.

Bloomberg reported earlier that Turkey has formally asked to join BRICS.

USAID to Provide Armenia with Additional \$130 Million for Governance Reforms

YEREVAN — The United States Agency for International Development (USAID) will allocate an additional \$130 million to Armenia aimed at enhancing the efficiency of its public administration. The agreement was approved at a government session on Thursday.

The new funds are intended to strengthen democratic values and ensure economic stability in Armenia. This initiative will focus on institutionalizing effective and accountable governance, particularly in the economic sector, promoting civic engagement in democratic consolidation, boosting the competitiveness of targeted industries, improving natural resource management, safeguarding democratic achievements, and addressing economic challenges.

Initially, under a five-year cooperation agreement signed in 2022 be-

tween Armenia's Deputy Prime Minister Mher Grigoryan and USAID Director in Armenia John Allelo, Yerevan was set to receive a \$120 million grant. This new allocation significantly increases the financial support for Armenia's governance and development efforts.

European Union Interested in Strengthening Relations with Armenia

YEREVAN — Armenian Prime Minister Nikol Pashinyan received an EU delegation today, led by European Commission Vice President Margaritis Schinas, according to the government's press service.

Pashinyan noted that Schinas' visit is expected to enhance discussions on the Armenia-EU cooperation agenda and further strengthen the partnership between the two. He emphasized that this is an important moment for EU-Armenia relations.

"I am glad that there are notable advances in our relations: negotiations on visa liberalization are starting, and a decision has been made to support Armenia through the European Peace Facility, which we highly appreciate," he said.

Pashinyan stated that Armenia is expanding its agenda with the European Union. He also mentioned that, following his speech in the European Parliament last year, discussions are underway in Armenia regarding the possibility of starting the process for

Armenia's accession to the EU.

"This is not an easy issue, but it has become part of Armenia's political agenda, so it should be approached in detail and comprehensively. It is important to listen to the observations and advice of our EU partners," the prime minister added.

Schinas emphasized the European Union's interest in developing relations with Armenia and promoting its reforms. He also expressed hope for effective cooperation with the Armenian government in the ongoing dialogue about visa regime liberalization.

The two sides also discussed a set of issues related to the implementation of agreements reached during a high-level meeting in Brussels on April 5 of this year, which included the Armenian Prime Minister, the President of the European Commission, and the US Secretary of State.

The parties exchanged views on other issues of regional importance as well.

Iranian Ambassador Mehdi Sobhani

Continued from page 1

"Any threat from the North, South, East, or West to the territorial integrity of our neighbors, or redrawing of boundaries, is totally unaccept-

able and a red line for Iran," Iranian Foreign Minister Abbas Araghchi wrote on X on Thursday. Sobhani cited Araghchi's tweet when speaking to journalists.

Baku wants the transit of people

More Cargo Shipped to Azerbaijan From Israeli Air Base

BAKU — An Azerbaijani cargo plane has carried out another flight to and from a military airfield in southern Israel in a sign of continuing Israeli arms supplies to Azerbaijan.

Data available on Flight Radar24, a website tracking international flights, shows that the plane belonging to the Azerbaijani Silk Way airline returned to Baku on Wednesday from the Israeli Air Force's Ovda base. As always, the carrier did not reveal what it transported to Azerbaijan.

Ovda is the only airfield through which explosives can be flown into and out of Israel. It is believed to be a key conduit for Israeli exports of weapons and ammunition to Azerbaijan. They have totaled billion of dollars in the last two decades, making the Jewish state one of Azerbaijan's main arms suppliers.

Those supplies continued even during the 2020 war in Nagorno-Karabakh. Azerbaijani forces heavily used Israeli-made attack drones and multiple-launch rocket systems throughout the six-week hostilities. Visiting Israel in March 2023, Azerbaijani Foreign Minister Jeyhun

Bayramov thanked the Israeli government for that support.

The Israeli daily Haaretz reported last year that Azerbaijani cargo planes landed at the Ovda air base for at least 92 times from 2016-2023. According to the paper, the frequency of such flights spiked in the run-up to Azerbaijan's September 2023 military offensive that restored its full control over Karabakh.

The Ovda-Baku flights continued even after the outbreak of the ongoing conflict in Gaza last October which led Israel to seek and receive large-scale military aid from the United States. The Armenian investigative publication Hetq.am counted about a dozen such flights between November 2023 and April 2024.

Azerbaijan's military spending is reportedly due to reach \$3.7 billion this year, compared with Armenia's defense budget projected at \$1.4 billion. Despite this disparity and its continuing military build-up, Baku has angrily denounced Armenia's recent arms deal with a number of other countries and France in particular.

Sen. Ben Cardin Expresses Concern with Azerbaijan Hosting COP29 Climate Conference

WASHINGTON, DC -- Sen. Ben Cardin (D-Md.), chair of the US Senate Foreign Relations Committee, expressed concern on Monday with Azerbaijan hosting the COP29 climate conference in November, pointing to the country imprisoning Armenian and pro-environmental activists, The Hill reports.

Cardin, in a statement, said "hosting a major international conference like COP29 should come with responsibilities and expectations that host countries allow frank discussion of information and issues, which requires recognizing freedoms of speech and assembly."

"Azerbaijan has not done so," he said, urging the country's president, Ilham Aliyev, "to release those unjustly imprisoned by his government, including Armenian detainees, and community activists who peacefully demonstrated against poor labor practices and harmful environmental impacts of the Chovdar gold mine operation."

and goods through Syunik to be exempt from Armenian border controls. Yerevan has rejected this demand, in-

Cardin said Monday that "Azerbaijan has the potential to be an important member of the international community and partner to the United States," but that Baku must first release several detainees.

"Ahead of COP29 in November, I urge the Azerbaijani government to demonstrate its commitment to upholding human rights by releasing these individuals without delay," Cardin said.

sisting that it cannot compromise on Armenia's sovereignty and territorial integrity.

Afeyan Philanthropies Launches Afeyan Initiatives for Armenia (AIFA)

YEREVAN — The Afeyan Philanthropies, an organization building and advancing solutions for a better world, today announced the launch of Afeyan Initiatives for Armenia (AIFA), an initiative dedicated to building a more vibrant, resilient, and prosperous Armenia.

AIFA leverages more than two decades of philanthropic efforts in Armenia by the Afeyan family and serves as the strategic and operational hub for its current and future development initiatives in Armenia. Talar Kazanjian, a seasoned organizational and nonprofit leader in Armenia and globally, has been appointed Executive Director of AIFA.

Ms. Kazanjian will strategically assess and address Armenia's development needs and implement solutions in collaboration with and in support of mission-oriented organizations. She

joins David Tadevosyan, Director of Operations for AIFA, who has been working for the past several months to establish the organization in Armenia.

"For more than two decades, we have been dedicated to building a resil-

ient and prosperous future for Armenia: one that champions innovation, fosters inclusivity, and prioritizes the well-being of all its citizens," said Noubar and Anna Afeyan, Trustees of the Afeyan Philanthropies. "Through AIFA, we aim to strengthen our existing work, implement new programs and forge partnerships and collaborations that scale impact. By harnessing the collective expertise and resources of diverse stakeholders, we seek to drive positive change across wide ranging sectors in Armenia, including health, science and technology, and the arts."

The Afeyans continued: "Talar's impressive career has been characterized by deep expertise and impact, leading numerous development and philanthropic efforts in Armenia and globally. We look forward to the impact Talar will have in accelerating AIFA's efforts to address Armenia's economic and societal needs on a scaled basis by leveraging and working with other organizations with similar goals."

Modernization of Meghri Border Checkpoint Discussed at Armenia's State Revenue Committee

Officials from Armenia's State Revenue Committee (SRC), along with representatives from the European Bank for Reconstruction and Development (EBRD), the Government's Program Implementation Office, and the UN Development Programme, held discussions on the ongoing reconstruction and modernization of the Meghri border crossing point. The meeting reviewed progress made and outlined next steps in the project.

Following the discussions, participants visited the site at the border between Armenia and Iran to assess the current state of the project, meeting with contractors, supervising engineers, and local authorities. The

Meghri checkpoint modernization project, funded through a government loan program with the EBRD, is expected to be completed by 2026 and is being implemented by Iranian contractor Tana Energy Management.

The €18.5 million project will feature a two-story administrative building of 4,000 square meters with solar panels on the roof. Facilities will include areas for detailed vehicle inspections, X-ray scanning for trucks and cars, customs processing, and stations for veterinary, sanitary, and phytosanitary control. The new infrastructure will support five lanes in each direction, facilitating the smoother flow of traffic at Armenia's southern border.

PM Pashinyan - Armenia Ready to Sign

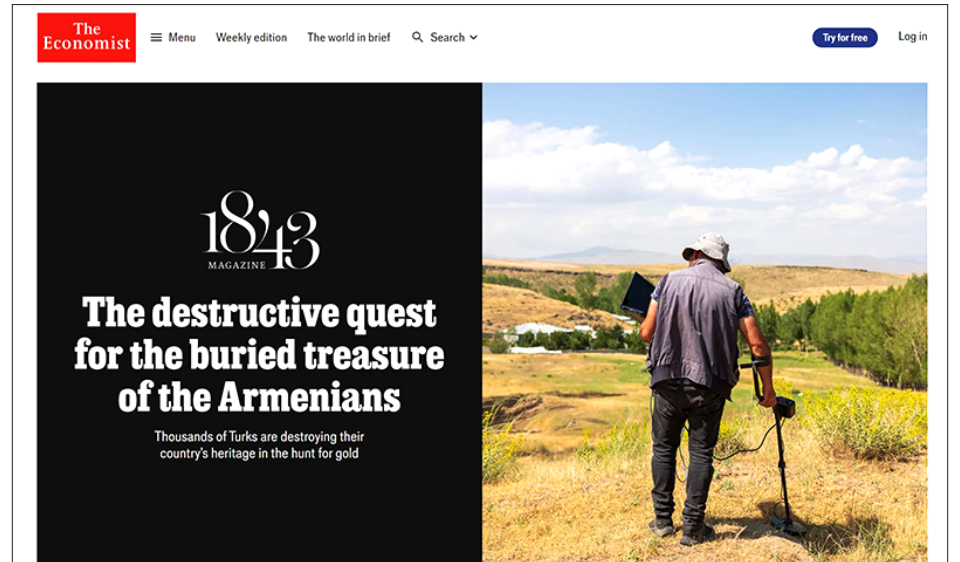
Continued from page 1

to establish rail connections with Turkey, Europe, and Russia. Similarly, Azerbaijan will have the opportunity to connect by rail with Turkey and Iran, while establishing both road and rail links with Nakhchivan will be crucial. Armenia is prepared to facilitate this

transportation link," Pashinyan stated.

The Crossroads of Peace initiative was first presented by Pashinyan at the Silk Road Forum in Tbilisi in October 2023. The project aims to enhance regional connectivity, highlighting open borders and fostering economic, political, and cultural ties as essential elements of a lasting peace agenda.

Armenian Churches in Turkey Pillaged by Treasure Hunters – The Economist

The vast majority of treasure hunters in Turkey are looking for treasure they believe was left behind by Armenians, The Economist writes.

In a length article author Erin O'Brien explores the destruction the hunt for the buried treasure of the Armenians has caused.

"Racist stereotypes in Turkey had often depicted Armenians as rapacious hoarders (ignoring the fact that many were very poor). It didn't take long for people to speculate that Armenians fleeing the genocide had buried their valuables, in the hope that they would one day return," he writes.

The author notes that sometimes the pursuit of riches is harmless, but adds that the frenzied digging taking place in Armenian churches and graveyards is destroying the country's historical fabric. Artefacts are siphoned off to private dealers, and the hunters' crude methods cause irrevocable damage to archaeological sites.

According to him, the government of President Recep Tayyip Erdogan has largely neglected the plundering of regions formerly inhabited by Armenians.

These days, most treasure hunts

begin on social media. "Countless treasure maps supposedly drawn by Armenians circulate online, the vast majority of which are amateurish fakes, with notes written anachronistically in modern Turkish. The business is rife with scammers. People purporting to be imams or Armenian priests will perform – for a price – rituals they promise will reveal the location of treasure. Another common tactic involves drawing a fake map showing a cache buried on a rich person's property. The con artist produces a coin he claims to have found there, and convinces the landowner to pay him to conduct further excavations. Then he absconds with the money," O'Brien writes.

He noted that many antiquities trafficked by Turkish dealers find their way out of the country. Some are hidden in shipping containers holding commercial goods and are labelled as something innocuous, like "appliance."

"Once, there were more than 600 churches around Lake Van. Now, fewer than 100 are left. Those that remain standing look like skeletons, their interiors pillaged by treasure hunters. Armenian engravings have been gouged out, and domes and columns have collapsed into piles of rubble," O'Brien writes.

EU Starts Visa Liberalization Talks

Continued from page 1

bility and cooperation with Armenia," a joint statement issued by the two sides quoted Schinas as saying.

The statement said the dialogue will focus on "areas which are crucial for future visa-free travel to the EU." Those include "document security, border and migration management, the fight against corruption and organized crime as well as upholding fundamental rights," it said.

"I think it is realistic to complete the process in two or three years," Deputy Foreign Minister Vahan Kostanyan told RFE/RL's Armenian Service. "The Armenian side is ready to move forward without wasting time."

Another vice-minister, Paruyr Hovannisyan, said the Armenian government is "quite optimistic" about such a time frame. "In any case, there is nothing insurmountable," said Hovannisyan.

The joint statement stressed in this regard that the negotiations "will last as long as it is necessary" and that "there will be no automatic transition to visa-free travel" after their successful conclusion.

"All benchmarks must be fully met before the final decision on visa liberalization is taken by the Council of the EU and the European Parliament," it said, noting the fact the eventual lifting of EU visas for Armenians will require the unanimous approval of the bloc's 27 member states.

Neighboring Georgia needed five years of negotiations to secure a visa-free regime for its citizens. Another ex-Soviet state, Moldova, completed the same process within four years.

According to Hovannisyan, the agenda of the visa liberalization dialogue with Brussels also includes issues such as the creation of a national system of health insurance in Armenia and the issuance of biometric passports to Armenian nationals.

AGBU Promises an Eventful Autumn In New York With Its 93rd General Assembly Weekend

NEW YORK — Next month, from October 10-12, 2024, AGBU board members, delegates, supporters, friends and distinguished guests from across the globe will have the chance to partake in an historical turning point in one of America’s most historic cities—the celebration of AGBU President Berge Setrakian’s half a century of transformative leadership and the inauguration of his successor Sam Simonian as the eighth president of the 118-year old global organization.

The transition will take place at New York City’s glistening Mandarin Oriental on Saturday, October 12, as part of the formal agenda of the AGBU 93rd General Assembly. A gala evening will follow in tribute to the legacy of service of Berge and Vera Setrakian. The entire weekend

includes a series of curated events showcasing international talents and encouraging important dialogue among attendees.

APRI Forum at the Mandarin Oriental

On Friday October 11, the Applied Policy Research Institute of Armenia (APRI Armenia), an independent think tank and policy accelerator based in Yerevan, will host a half-day forum called Armenia’s New Balance: Russia, the West, and the Future of the South Caucasus. Distinguished experts in regional and global affairs, including leading voices engaged in shaping Armenia’s policy future, will participate in the three-hour discussion addressing such issues as Armenia’s new foreign policy balance between Russia

and the West, the potential impact of the US presidential election on global stability, Armenia’s ongoing security and defense reforms, and the quest for peace and stability in the South Caucasus.

APRI Armenia was founded by AGBU in 2022 in response to a dire need for deep insight, dynamic policy dialogue, and clear understanding of Armenia in its geopolitical and domestic context. The forum also takes place at the Mandarin Oriental, which offers spectacular views of the city’s iconic Central Park.

ARVEST at the Pratt House

That same Friday evening, guests will be treated to a unique experience called Arvest, A Night of Rhythms and Flavors, to be held at the Harold Pratt House, a grand mansion in the architectural style of early 20th century New York’s industrialist elite that dominated Manhattan’s Upper East Side. Attendees will enjoy cocktails and hors d’oeuvres before embarking on a musical journey throughout the mansion, each room featuring Armenian performers showcasing diverse genres and trends. They include: Lucy Yeghiazaryan Quintet, which combines the rich Armenian heritage with the ultimate American artform; Gregory Dolbashian, dancer, and Artyom Manukyan, electric cellist, who create dynamic rhythms with contrasting free-flowing melodies; Intesa, a duo of Viola de Gamba artists Lucine Musaelian and Nathan Giogetti, who put lyrical folk and baroque tonalities in a contemporary context; and Mher Mnatsakanyan and Antranig

Kzirian performing captivating harmonies and blended styles on the classical clarinet, duduk, and oud.

Gala at Gotham Hall

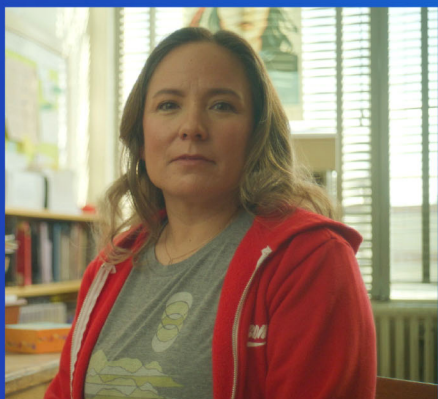
On Saturday evening, guests will assemble at New York’s fabled Gotham Hall for a Gala Tribute to Berge and Vera Setrakian. The evening will feature a roster of distinguished guest speakers, musical entertainment, and an inspiring look back on the extraordinary life and times of Berge Setrakian over his half century in the governance of AGBU, 22 of which as AGBU’s seventh president. His legacy is a mirror to the modern history of the Armenian world in which many momentous changes occurred during his watch. Guests will also be treated entertainment by world renowned violinist Samvel Yervinyan. An after-event will follow at the venue.

YP GA Weekend Kick Off

For young professionals (YPs) arriving on Thursday October 10, AGBU Young Professionals of Greater New York has organized a Welcome Night at a hidden speakeasy called Saint on New York’s legendary Lower East Side. With YPs joining from locations near and far, it is the perfect opportunity for a lively meet up.

Secure your place

Event tickets and special rate hotel reservations are selling fast. To learn more and ensure your participation in one or more of these events, visit at agbu.org/general-assembly.

Միացե՛ք մեր պայքարին հանրային դպրոցների համար

CTA.ORG/OURFIGHT

Վճարուած է Քալիֆորնիայի ուսուցիչների ընկերակցութեան կողմէ

Քո Մայր Լեզուն Զնոռանա (Սիլվա Կապուտիկեան-105)

ԵՐԲ «ՏԱՍԸՐԻՆԳ» ԵՆ ԱՍՈՒՄ, ԵՍ «ԹՈՒԿԱՆ» ԵՍ ՅԻՇՈՒՄ, ԵՐԲ «ԼԵՆԱՅԻՆ» ԵՆ ԱՍՈՒՄ, ԵՍ «ՂԱՐԱԲԱՂ» ԵՍ ՅԻՇՈՒՄ

Օգոստոսի 25ին լրացաւ Սիլվա Կապուտիկեանի ծննդեան 105ամեակը: Այդ կա կապուտիկեանները, առաջարկում են ընթերցել նրա ծննդեան տարեգրքին նուիրուած ներքոյ յօդուածը, որի նախորդ տարեգրքերը տպագրուել է չորս տարի առաջ՝ կապուտիկեան 100ամեակի հետ:

Ինքս ինձ կրկնած չլինելու մտահոգութիւնից դրողուած, ստիպուած եղա՛յ լրջագոյն փոփոխութիւններ կատարել նախորդ յօդուածի մէջ, եւ նրա ծննդեան 105ամեակին նուիրուած ներքոյ յօդուածը ներկայացնել նոր լոյսի տակ:

Սիլվա Կապուտիկեանը ծնուել է Հայաստանի Առաջին Հանրապետութեան ժամանակ, 1919 թ. Յունուարի 20ին՝ Տրապիզոնի ճանաչուած կուսակցական գործիչ, ուսուցիչ Բարունակ Կապուտիկեանի ընտանիքում:

Սիլվա Կապուտիկեանը 14 տարեկան էր, երբ յօրինեց իր առաջին՝ Յով. Թումանեանի յիշատակին նուիրուած բանաստեղծութիւնը: Իրենից գաղտնի, ուսուցիչը այն տպագրել տուեց Պիոներ Կանչ թերթում:

Սիլվան Հայաստանի Գրողների Միութեան անդամ է դարձել 19 տարեկանում, երբ դեռ ուսանողուհի էր Պետական Համալսարանում:

1940 թ.ին, 21 տարեկան Սիլվան հանդիպել է Յովհաննէս Շիրազին եւ կարճ ժամանակ անց նրանք ամուսնացել են, որի արդիւնքում ծնուել է նրանց միակ որդին, յետագայում անուանի քանդակագործ դարձած Արա Շիրազը: Նրանց համատեղ կեանքը կարճ է տեւել: Այդ առթիւ Կապուտիկեանը գրեց.

Ոչ մեր սիրելի տր սման սիրելու, Ոչ բաժանումը բաժանում եղաւ:

Գաղտնիք չէ, որ Շիրազը իր ողջ կեանքում չկարողացաւ փոքրիշատէ հաշուել Սովետական կարգերի հետ: Այնինչ, խելացի, հեռատես Սիլվան հաշուեց իրականութեան հետ:

Իսկ ի՞նչ պիտի աներ երիտասարդ, մանուկը կրժքին, անոթի մայրը, երբ հագիւ գրական աշխարհ մտած, ակնատես դարձաւ անխտիր բոլոր հայ գրողների եւ բանաստեղծների դէմ շինծու ազգայնամոլ պիտակի տակ մեղադրուող անխտիր բոլոր գրողների եւ բանաստեղծների դէմ իրականացուող քստմնելի հալածանքները:

ԿԵԳԻ ճիրաններից ազատուեցին միայն չորս գրողներ, Կոստան Զարեանը չուեց Ամերիկա, Խաչիկ Դաշտենցն ու Պարոյր Սեւակը՝ թուան Մոսկուա, իսկ արձակագիր Նաիրի Զարեանը ազատուեց բանտից՝ ճիւղալ Ստալինին նուիրուած սքանչելի Ձօնբանաստեղծութիւն գրած լինելու շնորհիւ, Յիշում էք չէ՞՝ ՀՈՍԵՐՈՍՆ ԵՐԳԵՅ ՌՈՒՍՏԱՄ ԶԱԼԻՆ Եւ ՖԻՐԴՈՒՄԻՆ...: Գրողի հանձարեղ «Հացավան» վէպն էլ չ'օգնեց նրան, որպէսզի կարողանայ մոռացնել տալ իր դաւաճանական արարքը սեփական ժողովրդի նկատմամբ:

Միշտ է այդպէս՝ մարդիկ կարող են լաւ մոռանալ, բայց վատը միշտ մնում է նրանց յիշողութեան մէջ:

Գալով Եղիշէ Զարէնցին, նա իր մահականացուն կնքեց յատկապէս Հայ բանաստեղծական աշխարհի մարգարիտը եղող, իմ կարծիքով, ԵՍ ԻՄ ԱՆՈՇ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ բանաստեղծութիւնը յօրինած լինելու պատճառով:

Խելացի, ուշիմ, շրջահայեաց երիտասարդ Սիլվան շատ լաւ գիտէր, թէ ինչ ասել է Սովետական գրաքննութիւն եւ խոսքի ազատութիւն:

Նա հաւատում էր, որ գրականութեամբ, մշակոյթով հնարաւոր է համերաշխ գործունէութիւն ծաւալել երկու կառույցներում ու աքուցել դրանք: Բնատուր տաղանդի շնորհիւ նա կարողանում էր ճիշդ գնահատել իրավիճակը եւ առանց տուրք տալու Սովետական գաղափարախոսութեանը, հիմնականում յօրինում էր սիրոյն նուիրուած սքանչելի բանաստեղծութիւններ, որոնք մեծ ժողովրդականութիւն էին վայելում ժողովրդական լայն հասարակութեան մէջ:

Ժամանակին, խորհրդային տարիներին, քիչ չէին Կապուտիկեանի նման այն մտաւորականները, մշակոյթի եւ գիտութեան գործիչները, որոնք գրաքննութեան խիստ պայմաններում անգամ կարողանում էին մեծագոյն արժէքներ երեւան հանել խորհրդային մամուլի անիւների տակից:

Խորհրդային օրերին չէ՞ր, որ Պարոյր Սեւակը երկնեց «Մարդը ասի մէջ», «Եղիցի լոյս», «Եռաձայն Պատարագ» եւ «Անլուրի Ջանգակատուն» հանձարեղ պոէմները:

20րդ դարի, իմ որակումով Խրիմեան Հայրիկ Վազգէն Վեհափառը, նորոգութեան անուան տակ, 35 տարիների ընթացքում կառուցեց եկեղեցիներ, վերաբացեց անգործութեան մատնուած բազմաթիւ եկեղեցիներ եւ մատուռներ: Օգտուելով իր՝ մարդկային եւ անձնական մայքից, «լեզու գտնելով» իշխանութիւնների հետ, նա կարողացաւ Սփիւռքի մեծահարուստ հայերից դրամ հայթայթել Հայ Եկեղեցու յաւերժութիւնը ապահովելու համար:

Այնպէս որ, եթէ Սիլվա Կապուտիկեանը «նուազում» էլ էր երկու լարի վրայ, ինչպէս գրել է գրագանգէտ Գառնիկ Գալստեանը, անում էր միայն ու միայն մեր ժողովրդի շահերից ելնելով:

Այնուհանդերձ, հիմնական լարը՝ բասը, որ իր ժողովրդի հոգներն ու արժէքներն էր մարմնաւորում, աւելի հնչեղ էր ու կայուն, հաստատուն ու անբեկ... Իսկ միւս՝ բարակ լարը՝ հնչեղ չէր, դժգոյն էր ու անսիրտ...

Խորհրդային կարգերին բարձրաձայն հակադրուելու պէտք չուներ Կապուտիկեանը, նա շատ լաւ գիտէր՝ «Կաթից վառուողը մածունն էլ է փչելով ուտում»: Նա գտել էր միջին ճամբայ՝ առանց նեղացնելու մէկին կամ միւսին: Ազգայինը դարձնելով հիմնական գիծ, իր գրականութեան մէջ հիմնականում կեանքի էր կոչում արտաքուստ անմեղ թուացող թեմաներ. Հայրենիք, սէր, բնութիւն, մայր, երեխայ, քաղաքամայր երեւան:

Առերեւոյթ, Սիլվա Կապու-

տիկեանը խոշոր, ընդհանրացնող թեմաներ արծարծող բանաստեղծուհի չէ: Այսինքն՝ գրում է կարծես հանպատրաստի, պահի, դէպքի անմիջական ազդեցութեան տակ: Մասամբ ընդունելով հանդերձ նման բնորոշումը, նրա քերթողութեան գնահատման առումով, չենք կարող չհաստատել, որ Կապուտիկեանը առաջին հայեացքից անմեղ թուացող թեմաների շնորհիւ խոշոր, համամարդկային ընդհանրացումներ էր անում: Ահա նման գլուխգործոցներից մէկը՝ «Խօսք իմ որդուն» բանաստեղծութեան վերջին երկու տողը, որը հողագնդի ամէն մի հայ մանուկ, որպէս ԱՂՕԹՔ կարող է արտասանել ցանկացած վայրկեան: Ահա՛ այդ երկուտողը. Թե՛ մօ՛րդ անգամ մտքիցդ հանձն

Քո մայր Լեզուն չմոռանա...

Որդուն ուղղուած նման մի պատգամ, ընդամէնը երկու տողի մէջ, որպէս հայրենասիրութեան, հայասիրութեան փառահեղ դիմում ու հրաման, անթեւ թուչնիկի պէս երեկ, այսօր, վաղը եւ յաւերժ պիտի անպայմանօրէն բուն դնի իւրաքանչիւր հայորդու հոգում՝ ուր էլ որ նա ապրելիս լինի:

Սիլվա Կապուտիկեանի հայերգութեան մէջ ներառուած են Հայաստանն ու նրա գիւղերը, բնութիւնը՝ մարդկանցով, եւ, մանաւանդ Երեւանը՝ իր խէնթուխելու բնաւորութեամբ, անմիջական, մտերմիկ մարդկանցով լի փողոցներով ու հրապարակներով: Եւ այդ ամէնի մէջ, իր ողջ կեանքում մեր մայրաքաղաքին սիրահարուած բանաստեղծուհին:

Անձնական սիրոյ բացակայութիւնը չի անգարեց նրան իր ողջ կեանքում սէր գովերգել.

Ո՛ւր էլ գնաս, ես քեզ հետ եմ, ես կը գամ,

Ո՛չ, չե՛ս կարող, ինձ չե՛ս կարող մոռանալ:

Դժուար չէ հասկանալ, որ բանաստեղծուհու սէրը հիմնականում անպատասխան սէր է: Որքան էլ մերժուած, նա պարտաւոր է յորդոր, պատգամ թողնել մարդկանց.

Ե՛հ, ի՞նչ արած, բախտը խռով Թող աշխարհում մեզ չի՛շի, Միայն ապրենք մենք սիրելով՝ Թեկուզ ես՝քեզ, դու՛ ուրիշի

Ահա թէ ինչպէս է գնահատել Կապուտիկեանի Միերեգութիւնը հրաշալի բանաստեղծ Վահագն Դաւթեանը.

«Սիլվա Կապուտիկեանից առաջ Հայ պոէզիայում հոգեբանական խորութեամբ ու այդպիսի ուժով, ոչ ոք չի բացել սիրող, երազող սիրուց երջանկացող ու տառապող կնոջ հոգին ...

Անշուշտ, միայն «Մասիսացաւով» տառապող Շիրազը հագիւ թէ երիտասարդ տարիքում կարողանար հասկանալ, թէ ինչպէս իր համար կեանքի ընկեր ընտրած Սիլվա Կապուտիկեանը ի գորու է բանաստեղծութեան Մասիսը ելնել ու այնտեղից, Վանից մինչեւ Երեւան գովերգել հայ մարդուն, հայ գիրը, հայ լեզուն, հայ քնարերգութիւնն ու այդ ամէնը ամբողջացնող Մայր Հայաստանը:

Անձնական սիրոյ հանդէպ կարծես անտարբեր բանաստեղծուհին ահա թէ ինչ նոր գոյնով, նորովի ընկալումով է բարձրացնում մարդկային այդ անմեղ զգացումը.

Ո՛ւր էլ գնաս, ես քեզ հետ եմ, ես կը գամ

Ո՛չ, չե՛ս կարող, ինձ չե՛ս կարող մոռանալ:

Ժամանակին, Աստուծոյ բարի,

թէ չար կամոք, համատեղ կեանքը չստացուեց նրանց միջեւ: Գուցէ բարին դա էր, որովհետեւ հակառակը լինելու պարագային, հագիւ թէ մենք ունենայինք կողքիդ քի երկու հանձարեղ բանաստեղծներ:

Սիլվա Կապուտիկեանի արձակ գործերի մէջ առանձնանում են ճանապարհորդութիւնների ընթացքում գրի առած այն գործերը, որոնց մէջ արծարծուում են սփիւռքահայ մարդու հոգներն ու հայրենի երկրի կարօտից օրէօր հիւծուող, բզկտուող հոգին:

Սիլվա Կապուտիկեանը փառահեղ ՏՐԻԲՈՒՆ էր (աշխատաւոր ժողովրդի շահերի պաշտպան), հեւտոր: Ժամանակին՝ 1960-70ական թ.թ. նա եղել աշխարհ բոլոր հայ համայնքներում ու իր բոցաշունչ հայրենասիրական ճառերով ջերմացրել տասնեակ հազարաւոր հայերի կարոտակեզ հոգիները:

Սիլվա Կապուտիկեանը Հայ քնարերգութեան թագուհին, իսկ առօրեալ կեանքում՝ պատկառանք առաջացնող ՄԵՄ ՏԻԿԻՆ:

Սիլվա Կապուտիկեանը միայն 15 տարի ապրեց Անկախ Հայաստանում: Տեսաւ Ղարաբաղեան պատերազմ, 32 քաղաքական գործիչների եւ մտաւորականների խորհրդաւոր սպանութիւններ, Հայաստանի կառավարութեան գլխատում,՝ Հոկտեմբերի 27: Վերջինը՝ իր մահից երկու տարի առաջ՝ 2004ին, Ապրիլեան դէպքերը՝ Երեւանի Բարեկամութեան պողոտայի վրայ, երբ իշխանական բռնի ուժերը ցրեցին խաղաղ ցոյցի մասնակիցներին: Այդ միջադեպի առնչութեամբ, որպէս բողոքի նշան, անուանի բանաստեղծուհին, քաղաքական գործիչ, անկուռն հայրենասէր Սիլվա Կապուտիկեանը սպանիչ նամակի հետ միասին օրուայ վերջապէս իր վերադարձըց իրեն շնորհուած «Սուրբ Մահակ, Սուրբ Մաշտոց» շքանշանը:

Լաւ է, որ Սիլվա Կապուտիկեանը չտեսաւ 2020 թ. 44օրեայ Արցախեան պատերազմը, որն աւարտուեց Հայաստանի պարտութեամբ: Ամէնահասաւորը՝ 2024 թ. Արցախի հայաթափումն ու երկիրը ափսէի վրայ Ազերիին յանձնելը:

Իմ վերջին՝ չակերտաւոր հանդիպումը ՄԵՄ ՏԻԿԻՆՈՋ հետ կայացաւ նրա մահուան օրը՝ 2006 թուականի Օգոստոսի 25ի վաղ առաւոտեան, երբ 30 տարուայ իմ ընկեր, Բանասիրական Գիտութիւնների Դոկտոր Սուրէն Դանիէլեանի հետ այցելեցինք հանգոցեալ Սիլվա Կապուտիկեանի բնակարանը՝ մեր ցաւակցութիւնը յայտնելու նրա բարեկամներին եւ միակ հարազատին, քանդակագործ Արա Շիրազին: Վերջինս ինձ տեսնելով, փորձեց դադարի մօտից հեռանալ ու մոտենալ ինձ՝ ես կանխեցի եւ ինքս մոտեցայ նրան ու մենք խոնաւ աչքերով գրկուեցինք, նա միայն հագիւ կարողացաւ շշնջալ, Դուք այստե՞ղ Մաստոր...:

Ուզում ենք հաւատալ, որ Սիլվա Կապուտիկեանի Քարաւաններն այսուհետեւ կը քայլեն հետագարձ քայլքով՝ հանգրուանելու համար Արարատի փէշերին՝ ուր նրանք կը հիւսեն իրենց նոր բոցնը:

Դո՛ւ, իմ ժողովուրդ, դու ապրել ե՛ս, կա՛ս,

Այսպէ՛ս՝ ապրելով...

Սեւակեան շնչով գրուած այս երկու տողը բաւարար է Սիլվա Կապուտիկեանի անմեղնելի հայրենասիրութիւնն ու հայասիրութիւնը բնորոշելու համար:

Սեւակեան շնչով գրուած այս երկու տողը բաւարար է Սիլվա Կապուտիկեանի անմեղնելի հայրենասիրութիւնն ու հայասիրութիւնը բնորոշելու համար:

«Որպեսզի Արմատները Պահենք»

ՊՈԿՏ. ԳՐԱՅԻՐ ԸՆՊԵՏԵԱՆ

Հայտուն պատմությունը տարածում է քիչ մը ամեն տեղ: Այս տարածումը վիճակին մէջ հայր կերտած է մշակութիւնը և քաղաքակրթութիւնը: Այս ակներե է, երբ կը հանդիպիս հայկական իրականութիւններու, որոնք ունին երկար ժամանակներու վրայ տեւած պատմութիւն: Այս պատմութեան մէկ խօսուել իրականութիւնը կրետէի (Յունաստան) հայերն են:

Կրետէ, 21-26 Օգոստոս 2024:
Կրետէ կղզին կը գտնուի Միջերկրական ծովուն արեւելեան կողմը եւ Եգէական ծովուն հարաւը: Հայերու ներկայութիւնը կրետէի մէջ աւելի քան հազար տարուան պատմութիւն ունի: 11-րդ դարէն սկսեալ արդէն հայեր ապրած են Հերակլիոնի մէջ: Այս փոքրաթիւ հայկական գաղութը չբաւարարուեցաւ միայն անձնակազմի կենսական կառուցելով, այլ նաեւ տեսաւ հաւաքական կենսաբան կարեւորութիւնը: Այս հաւաքական կենսաբան աշխարհուն մէկ լաւագոյն խօսուել եւ ապրող իրականութիւնը Ս. Յովհաննու Կարապետ եկեղեցին է, որ հիմնուած է 1669 թուականին, եւ որ մինչեւ այսօր տակաւին կը վկայէ:

Եւ վկայութիւնը:
Եզնիկ արք. Պետրոսեան լծուած է տեսնալին աշխատանքի՝ վերակազմակերպելու եւ վերաշխուժացնելու եկեղեցին եւ համայնքը, երբեք մօտաւորապէս հազար հայորդիներով: Եթէ անոնց մեծ մասը կ'ապրի Հերակլիոն, բայց նաեւ տարածուած են կղզիին այլ քաղաքներուն մէջ: «Գաղութին մէջ ունինք հայեր, որոնք իրենք են, բայց կան նաեւ Հայաստանէն հաստատուած հայորդիներ», ըսաւ սրբազան հայրը: «Ինծի համար բոլորն ալ հայ են, եւ ես իրենց հայրն եմ: Երբեք թոյլ պիտի չտամ, որ տարբերութիւններ դրուին իրարու միջեւ», վստահեցուց սրբազանը:

Եզնիկ սրբազանին հետ զրուցեցինք գաղութի հայապահպանման գործընթացին մասին: Սրբազանը լաւատես է, ինչ որ ուժ եւ նոր տեսիլք կը սրսկէ գաղութի կազմակերպչական աշխատանքներուն մէջ: «Մեր ժողովուրդին գաւակները կը հաւատան, որ եթէ եկեղեցիին կողքին են, ուրեմն հայ են», ըսաւ ան:

Կրետէի մէջ ազգային ուրիշ կառույց չկայ՝ բացի հայկական եկեղեցիէն: Տարիներ շարունակ Հայ եկեղեցիին ունեցած պատմական ներկայութիւնը եւ անոր անհրաժեշտութիւնը դարձեալ կը

շեշտուի՝ այս անգամ կրետէի մէջ: Հայ եկեղեցին հայուն հոգեւոր եւ ազգային ինքնութեան պահպանման կարեւոր հիմքն է: Իսկ կրետէի համար միակն է:

Աննա Թանթուշեան ծնած է Լոռի, Հայաստան: 1998 թուականին եկած է Կրետէ: Աննան ունի երկու զաւակներ: Եթէ 26 տարի է ի վեր ան ձգած է իր հայրենի տունը, բայց իր սրտին մէջ ամուր կը սեղմէ Հայաստանի կարօտը: «Պանդխտութեան ճանապարհով եկայ Կրետէ», ըսաւ Աննա: - Հայրենիքի մէջ ստեղծուած դժուար օրերու պայմանները ստիպեցին, որ ձգեմ իմ տունս եւ հողս»:

Աննայի համար կան երեք սրբութիւններ՝ հաւատքը, լեզուն եւ հայրենասիրութիւնը: «Անհրաժեշտ է, որ արմատները պահենք», ըսաւ Աննա: Ան իր գաւակները հայ մեծցուցած է եւ շաբաթ օրերը իր տան մէջ հայ մանուկներուն համար կը կազմակերպէ հայերէնի դասընթաց՝ անվճար: Աննան կը հաւատայ, որ «արմատները պէտք է պահել»: Ան հաւատքէն անցած է գործնական աշխատանքի եւ կ'ուզէ, որ հայ մանուկները կրետէի մէջ նոյնպէս պահեն իրենց արմատները:

Ժիրայր Պալըզեան եկեղեցիին սարկաւազն է: Ան 97 տարեկան է: Ամէն կիրակի իր ամբողջ ուժով իր պարտականութիւնը կը կատարէ մեծ սիրով եւ նուիրուածութեամբ: «Ինչ տարեկանին եկեղեցի մտայ եւ մինչեւ այսօր տակաւին հոս եմ: Հիմա 97 տարեկան եմ», ըսաւ Ժիրայրը: - Արմատներս հայկական են: Արմատները որքան որ ջրես, այդքան կը մեծնան»: Ժիրայրին դէմքին վրայ եթէ մէկ կողմէ կար ժպիտ, բայց կար նաեւ հաւատք, որ ինծի հետ բաժնեց այդ օր:

Սանդի Աւետիսեանը եկեղեցիին Թաղական խորհուրդի գանձապահն է: Աշխուժ ներկայութիւն է գաղութին մէջ: Սանդիի հօրենական մեծ ծնողքը եկած են Չմիւռնիայէն՝ Յեղասպանութենէն առաջ: Անոնք հիմնած են իրենց սեփական կոշիկի վաճառատունը՝ 1900 թուականին: Իրենց երկար տարիներու նուիրական աշխատանքին համար Աւետիսեանները պարգևատրուած են պետական մրցանակով:

«Մեծ հարստութիւն է հայ ըլլալը», ըսաւ Սանդի: - Բայց նոյնքան պարտաւորութիւն է հայ ըլլալը, որովհետեւ կ'ապրինք Յունաստան եւ պէտք է հաւասարակշռենք մեր յունական եւ հայկական իրականութիւնները»: Սանդիին

ամուսինը յոյն է: Բայց իր տղայ գաւակին անունը դրած է Յովհաննէս: Այս Սանդիին հարստութիւնն է, որ կը կրիսէ հայուն եւ յոյնին հետ: «Հայերէնը տունը եւ եկեղեցիին մէջ սորվեցայ», ըսաւ Սանդի: - Եկեղեցին մեր տունը, դպրոցը եւ մեր ինքնութիւնն է: Երբ եկեղեցիին դռները բաց են, ժողովուրդը կը խանդավառուի»:

«Հայկական դպրոց չեմ գացած», խօսողը Յովսէփ Պալըզեանն է, որ արդէն թեւակոխած է 90 տարիքը: - Հայերէն խօսիլ, գրել եւ կարդալ սորվեցայ եկեղեցիին միջոցով»: Յովսէփին դէմքին վրայ գծուեցաւ փոքր ժպիտ մը, որ կ'արտայայտէր իր գոհունակութիւնը Հայ եկեղեցիին նկատմամբ: Յովսէփ փաստաբան է մասնագիտութեամբ: Ան աւելի քան 40 տարի եղած է եկեղեցիին Թաղական խորհուրդին ատենապետը: «Երբ տարեկան էի, երբ սկսայ եկեղեցի գալ եւ մոմ բռնել»: Եթէ այսօր Յովսէփի մոմ չի բռներ, բայց տակաւին հաստատ քայլերով կը յաճախէ եկեղեցի: Եթէ կը յաճախէ եկեղեցի, որովհետեւ, եւ ինչպէս որ ինք կ'ըսէ, «Հայութիւնը կը սիրեմ եւ պատիւ կը զգամ, որ հայ եմ: Ես կ'ուզեմ օգնել իմ ժողովուրդիս»:

Թագուհի Պագրըճեանը Հերակլիոն ծնած է: Ան ֆրանսերէնի

ինչպէս չըզակէ Արցախի ցաւը, երբ իր արմատները հոնկէ են: Վերջապէս, ինչպէս որ ինք ըսաւ: «Ես հարիւր առ հարիւր հայ եմ»:

Անտոնիս Պենարտիսը ծնած է Աթէնք: Բայց իր կեանքի սէրը, որ պիտի դառնար իր կողակիցը, գինք բերած է Հերակլիոն, եւ ան բնակութիւն հաստատած է այս գեղեցիկ քաղաքին մէջ: Անտոնիսի հայրը յոյն է, իսկ մայրը՝ հայ: Մօրենական մեծ ծնողքը եկած են Չմիւռնիայէն եւ անցած են Յեղասպանութեան անաւոր փորձառութեան մէջ: Անտոնիս կը պատմէ իր ընտանեկան պատմութիւնը, եւ ես կը տեսնէի իր դէմքի արտայայտութիւններէն, թէ որքա՞ն ցաւ շաղկած է ան: Չուշացաւ Անտոնիսի պատմութեան խրախուսիչ մասը. «Ես մեծցայ մեծ մայրիկիս հետ, եւ ան ինծի սորվեցուց ըսել՝ «Հայ եմ ես, հայ եմ ես, քաջ վարդանի թոռն եմ ես»»:

Անտոնիս այսօր կը կենայ իբրեւ «քաջ վարդանի» հայր: Ան ամուսնացած է հայուհիի մը հետ եւ ունի երկու զաւակ: Անտոնիս այսօր ստանձնած է եկեղեցիին Թաղական խորհուրդի ատենապետութիւնը եւ ոչ մէկ ճիգ կը խնայէ, որպէսզի վերաշխուժացնէ հայկական գաղութը:

Կրետէ նստած՝ կը դիտեմ,

ուսուցչուհի է: Թագուհին լծուած է Կրետէի հայ գաղութի արխիւներու ուսումնասիրութեան: «Թրքական արխիւներն ալ կ'ուսումնասիրեմ, քանի հոն հայերու մասին շատ տեղեկութիւններ կան», ըսաւ Թագուհի: Թագուհին ալ կ'ապրի հայուն ցաւը՝ Յեղասպանութիւնը: Այս ցաւը Թագուհին կը մղէ, որ աւելիով խօսի հայուն մշակութային եւ գրական ժառանգութեան մասին: «Կ'ուզեմ, որ յոյները աւելի ճանչնան հայուն մշակութային մեծ հարստութիւնը, ըսաւ Թագուհին:

Վիթալի Տէր Գրիգորեան կ'ապրի Կրետէի Խանիա քաղաքը, որ Հերակլիոնէն աւելի քան երկու ժամ հեռու է: Ան իր հինգ զաւակներով եկած էր Հերակլիոն՝ պատարագին ներկայ ըլլալու համար՝ Աստուածամօր Վերափոխման տօնին: Վիթալիի մեծ ծնողքը եղած են Արցախէն: Վիթալի ծնած է Գերմանիա, ուրկէ անցած է Ղազախստան եւ 2017-ին հասած է Կրետէ:

«Հպարտ հայ եմ, անկախ անկէ որ հայերէն չեմ գիտեր», ըսաւ Վիթալի: Վիթալիին կ'ապրի հայուն Յեղասպանութիւնը եւ անոր ցաւը: Ան իր սրտին վրայ կը շաղկէ նաեւ Արցախի ցաւը: Եւ

բայց նաեւ կը մտածեմ: Սփիւռքի մէջ որքա՞ն պայքար կայ: Պայքար՝ «պահելու համար արմատները»: Այս պայքարին մէջ կան գոհողութիւններ, ու տակաւին՝ ջանք եւ նուիրում: Նուիրում՝ մեր ինքնութեան եւ արմատներուն: Նուիրում՝ մեր պատմութեան եւ անոր արժանահաւատութեան: Նուիրում՝ մեր եկեղեցիին եւ ազգային կառուցներուն: Նուիրում՝ հայրենիքին եւ անոր սատարումին:

Դարձեալ Աննան. «Յեղասպանութիւնը մեր պատմութիւնն է: Մոռնալը անկարելի է: Պիտի չիչենք մեր ցաւով լեցուն պատմութիւնը, որպէսզի աւելի ուժեղ ապրինք»:

Յովսէփին է նորէն. «Հայերը մեծ ժողովուրդ են, բայց Հայաստանը պզտիկ է: Պիտի պահենք հայութիւնը եւ Հայաստանը, որպէսզի հոռմէացիներուն վախճանը չունենանք: Հայութիւնը՝ մեր արմատները, պիտի պահենք»:

Մեր արմատները պիտի պահենք: Հայաստան, սփիւռք եւ ամէն տեղ: Ուր որ հայ կայ:

Աննային արմատները: Կրետէի, իմ եւ համայն հայութեան արմատները:

Պիտի պահենք:

Խաչվերացի Տօնը

ՎԵՐ. ԴՈԿՏ. ՎԱՐԱՆ Յ. ԹՈՒԹԻԿԵԱՆ

Խաչվերացը համաքրիստոնէական բնույթ ունեցող տօն մըն է, որ շատ եկեղեցիներու կողմէ կը տօնուի Սեպտեմբեր 15-ին, իսկ Հայաստանեաց Առաքելական եկեղեցին կը տօնէ զայն Սեպտեմբեր 11-էն 17-ի միջեւ ամենամօտ կիրակի օրը:

Խաչվերացը, որ նաեւ կը կոչուի Վերացման Ս. Խաչ, բառացիօրէն կը նշանակէ Խաչը բարձրացնել, զայն յաղթականօրէն վեր առնել եւ փառաւորել:

Պատմականօրէն, եղելութիւնը հետեւեալն է.- 614 թուականին պարսիկները յարձակեցան Երուսաղէմի վրայ, բնակչութեան մեծ մասը կոտորեցին, ողջ մնացածները գերի տարին եւ Քրիստոսի խաչափայտը բռնագրաւելով Տիգրոն փոխադրեցին՝ զայն Խոսրով Բ. Փարվէզ Շահին հսկողութեան տակ դնելով: Ապա, Շահին զօրավարները շարունակեցին իրենց զինուորական արշաւն ու նուաճումները հասնելով մինչեւ Վոսփորի ափերը: Սակայն, Բիւզանդիոնի Հերակլէս Կայսրը իր բանակը զօրաշարժի ենթարկեց եւ կոստանդնուպոլսոյ մէջ վճռական յաղթանակ մը տարաւ պարսից դէմ: Պարսիկները չարաչար պարտուած նահանջեցին:

Հերակլէս Կայսրը ուխտեց ամէն գնով պարսիկ զրադաշտականներէն ազատագրել Ս. Քաղաք Երուսաղէմն ու գերապահուած խաչափայտը: Այդ առաջադրութեամբ ան ազատագրութեան քարոզչութիւն կատարեց Կիլիկիոյ, Հայաստանի եւ շրջակայ վայրերու մէջ ու սեպտեմբեր 15-ին պատրաստութիւններ տեսաւ եւ 627 թուականին, Հայաստանի լեռնազանգուտներու վրայէն անցնելով՝ հասաւ մինչեւ Նիսուէի աւերակներուն մօտ, Տիգրիս գետի ափին: Բախումները ծայր տուին ասեղ պատերազմի մը, որուն արդիւնքը պսակուեցաւ Բիզանդական բանակի փառապանծ յաղթանակովը: Հերակլէս, ի վերջոյ, յաջողեցաւ տիրանալ սրբազան գանձին, Յիսուսի Խաչափայտին:

Այնուհետեւ, Հերակլէս Կայսրը, համաձայն իր ուխտին, Խաչը Երուսաղէմ փոխադրեց մեծ շքախումբով մը: Ճանապարհին, շքախումբը անցաւ նաեւ Հայաստանի տարածքներէն՝ ստեղծելով արտակարգ ոգեւորութիւն:

Քրիստոսի Խաչը ազատագրուած էր հեթանոսներէն եւ վեր բարձրացուած էր: Ահա այսպէս, Խաչին պանծալի վերացումը նուիրագործուելով դարձաւ Խաչվերացի կամ Ս. Խաչի տօն: Սրտառուչ եւ դիւթական պատմութիւն մըն է Յիսուսի խաչափայտին վերադարձն ի Երուսաղէմ: Բայց Խաչին յաղթանակը աւելի խոր տարողութիւն ունի քան այն պատմական դէպքը: Խաչը խաչափայտէն աւելի բան մըն է: Խաչը Աստուծոյ սիրոյն եւ փրկագործութեան խորհրդանիշն է:

Խաչ եւ յաղթանակ կրնան արտաքնապէս զիրար հակասող իրականութիւններ թուիլ մարդոց: Հեթանոսներու եւ հրէից համար խաչի մահը ամենէն անարգ մահն էր: Հռոմէացիները խաչելով կը մեռցնէին միայն ամենէն վատ ոճրագործները: Մարդկային ակնոցով դիտած, Խաչը կամ Յիսուսի Խաչելութիւնը, անփառունակ պարտութիւն մըն էր: Յիսուսի թշնամիներ-

ըն՝ առաջին Աւագ Ուրբաթ իր Խաչին դիմաց կեցած քամահրանքով կը գոչէին, «Ուրիշներ ազատեց, ինքզինք չի կրնար ազատել» (Մարկ. 15.31):

Այո՛, խաչը «պարտութիւն» մըն էր, բայց այնպիսի «պարտութիւն» մը, որ մեծապէս գերազանց էր ամէն յաղթանակներէ, պարտութիւն մը, որ Սատանան անգամ սարսափեցուց: Պարտութիւններ կան, որ ամէնէն փառահեղ յաղթանակներու կ'առաջնորդեն: Երբ մարդիկ մէկ բանի համար կը «պարտուին» աւելի բարձր յաղթանակ մը տանելու համար, մենք չենք սգար այդպէս ասած «պարտութիւնը», այլ կ'օրհնաբանենք եւ կը գովաբանենք զայն:

Օրինակի համար, երբ ցորենահատիկը գետին իջնայ բնականաբար կորուստ մը տեղի կ'ունենտուէ: Բայց ինչպէս Յիսուս դիտել տուաւ, «Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի մինչեւ ցորենահատիկը չի յայտնուի, չի՛ կրնար առատ բերք տալ»: Պահ մը կ'ափսոսանք եւ կը ցաւինք այդ «մեռնող» հատիկին համար, բայց այդ ցորենահատիկը մէկի տեղ 30, 60, եւ 100 ապատիկ արդիւնք կու տայ:

Մենք, քրիստոնեաներս ամենէն աւելի լաւ կը հասկնանք այս խորախորհուրդ փորձառութիւնը երբ կը նայինք տիեզերքի ամենաեզական անձնաւորութեան՝ մեր Տիրոջ, Յիսուս Քրիստոսի կեանքին: Պահ մը կը ցաւինք Աւագ Ուրբաթուան տխուր դէպքին համար, բայց կը ցնծանք երբ քանի մը օր ետք կը հասնի Մէկշաբթի Առաւօտը, երբ Աւագ Ուրբաթին կը յաջորդէ «Հրաշալի Յարութիւնը»...:

Մենք կը տօնենք Քրիստոսի «պարտութիւնը», քանի որ գիտենք թէ այդ պարտութիւնը դարձաւ նախադուռը Մեծ Յաղթանակին: Այլապէս, ինչո՞ւ գուրգուրանքով պիտի պահէինք այդ պարտութեան ու անարգանքի նշան եղող խաչը: Ինչո՞ւ պիտի պահէինք զայն մեր կուրծքերուն վրայ, մեր եկեղեցիներու խորաններուն մէջ եւ գմբէթներուն վրայ, եւ ինչո՞ւ պիտի դարձնէինք մեր «Երկիր Դրախտավայր Հայաստանը» խաչքարերու երկիր...:

Ի՞նչ մեծ յարակարծութիւն (paradox): Մեծագոյն ոճիւրը որ մարդ արարածը գործած է՝ Յիսուսը խաչելով՝ սատար հանդիսացած է մարդոց հոգիներու վերացման: Խաչին մէջ կը յայտնուի մարդոց անարդարութեան լման չափը: Միանգամայն սակայն, Խաչը կը յայտնէ Աստուծոյ անծայրածիր եւ խորունկ սէրը՝ մարդ արարածին հանդէպ: Այսինքն, երբ մարդկութիւնը մեղքերու մէջ մեռած էր,

Աղթամարի Սուրբ Խաչ Եկեղեցւոյ Մէջ Պատարագ Մատուցուած Է

Վանայ լիճի ամենամեծ կղզին՝ Աղթամարի մէջ գտնուող Սուրբ Խաչ հայկական եկեղեցւոյ մէջ Կիրակի օր Սուրբ պատարագ մատուցուած է:

Պատարագին մասնակցած է Պոլսոյ Հայոց թեմի առաջնորդ Սահակ եպիսկոպոս Մաշալեանը, որ նախօրէին մեկնած էր Վան, հանդիպած Վանի նահանգապետին:

Մաշալեան նաեւ այցելած էր Վանի Վարագայ Սուրբ եկեղեցի, որ

վնասուած էր երկրաշարժէն, եւ աղօթք հնչեցուցած էր այնտեղ:

Սուրբ Խաչ եկեղեցւոյ վերակառուցումէն յետոյ թրքական կառավարութիւնը այնտեղ տարին մէկ անգամ պատարագ մատուցելու թոյլտուութիւն տուած է: Առաջին անգամ պատարագ մատուցելու թոյլտուութիւն թուրքիոյ կառավարութիւնը տուած է 100 տարի առաջ: Սովորաբար այստեղ պատարագ կը մատուցուի Խաչվերացի տօնին նախորդող Կիրակին:

Քրիստոս անոր համար մեռաւ, թէ «Աստուած այնչափ սիրեց աշխարհը (իմ մեղաւոր մարդկութիւնը) որ իր Միածին Որդին դրկեց, որպէս զի ով որ Անոր հաւատաց չկորսուի, այլ յաւիտենական կեանք ունենայ» (Յովհ. 3.16):

Երբ ոեւէ մարդ լրջօրէն մտածէ այս սրտաշարժ իրողութեան վրայ չի կրնար չ'ազդուիլ եւ ըսել ինքնիրեն, «Այս ինչ անմահ, անհասկնալի եւ չնաշխարհիկ սէր է, որ երկինքի թագաւորը երկիր կ'իջնէ ինձի պէս մեղաւոր մը մեղքի տիղմէն վերցնելու»: Գիտա-

կից ոեւէ մարդ չի կրնար չ'ազդուիլ երբ լրջօրէն կը խոկայ Պողոս Առաքեալի հետեւեալ խօսքին վրայ «Ձեզմէ իւրաքանչիւրը թող խորհի այն՝ ինչ որ կը տեսնէ Քրիստոս Յիսուսի մէջ, որ թէպէտ բնութեամբ Աստուած էր...բայց կամաւորաբար ինքզինք այդ պատիւէն մերկացուց... յանձն առնելով մահը եւ այն ալ խաչի մահը: Ատոր համար ալ Աստուած զայն շատ աւելի բարձրացուց... որպէս զի Յիսուսի անունին ծունկի գան բոլորը, երկնաւորներն ու երկրաւորները» (Փիլ 2.5-10):

Womenmen Ladies Auxiliary
invites you to
CIGAR NIGHT
Under The Stars
OCTOBER 4, 2024
8PM
Valuable Raffle Prizes!
DJ, Raffle, Maza & Dinner, Cigars & Outdoor Fun!
LOCATION: Clubhouse at Griffith Park
5500 Griffith Park Drive, Los Angeles, CA 90027
RSVP : Karine (818) 324-0574
Lena (626) 485-6434
Donation \$150
Includes Alcohol

ՄԻՋԱՉԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ Տանիէլ Տէֆօ՝ «Ռոպինսոն Քրուզօ»ի Անմահանուն Երգիչը

ՅԱԿՈՒՔ ՏԻՒՆԵԱՅԵԱՆ

Աւելի քան երեքուկէս դարու՝ 364 անցելատու տարիներու անշրպետէն կը խօսի անունը անգլիացի Տանիէլ Տէֆօ (Տանիէլ Ֆօ՝ բուն անունով, Սէն Ժիլ, Քրիստոֆօ, Լոնտոն, 13 Սեպտեմբեր 1660 - Լոնտոն, 24 Ապրիլ 1731) գրողին, արկածային ժանրի վիպագիրին, լրագրողին, քաղաքական երգիծագիրին, մինչ իր ծննդեան 364-ամեակին առիթով, 13 Սեպտեմբերին, կրկին լուսարձակի տակ կը բերուի յատկապէս աշխարհահռչակ իր «Ռոպինսոն Քրուզօ» վեպին ճառագայթուն իմաստութիւնը:

305 տարի առաջ՝ 1719-ին լոյս տեսած չիչեալ վէպը, աւետարանէն ետք այն երկրորդ գիրքն է, որ աշխարհի տարածքին ունեցած է բազմաթիւ լեզուներով թարգմանութիւն եւ սպառում, կը համարուի անգլիական գրականութեան վիպական սեռի առաջադիրներէն մէկը, որուն համբաւը ժողովրդականացաւ 18-րդ դարուն:

Տանիէլ Տէֆօյի ծննդեան ու կեանքին մասին ընդարձակ մանրամասնութիւններ չեն փոխանցած մեզի իր ժամանակի կենսագիրները, բայց հաստատապէս ան մասվաճառ ընտանիքի մը գաւակ որպէս, ունեցած է դժուար կեանքի ընթացք ու պայմաններ մանկութեան տարիներու: 1 Յունուար 1684-ին ամուսնացած է Մերի Թրֆօլիի հետ եւ ունեցած գաւակներ: Իր նախնիները բողոքականներ էին, որոնք 16-րդ դարուն, կրօնական պատերազմներու ժամանակ կաթոլիկ եկեղեցու յարուցած հալածանքներուն պատճառաւ Ֆրանսիայէն գաղթած էին Մեծն Բրիտանիա:

Միւս կողմէ, «Ռոպինսոն Քրուզօ» վէպը պատմութիւնն է նոյնինքն Ռոպինսոն անունով մարդու մը, որ շատ փոքր տարիքէն կ'երագրէր ծովագնաց դառնալ: Հայրը դէմ էր գաղափարին Ռոպինսոնի, որ մտիկ չընելով հօր՝ կը լքէ ընտանիքը ու նաւով կը մեկնի: Ծովուն բացերը նաւը կը հանդիպի կոհակներու եւ կը խորտակուի. խեղդամոռն կ'ըլլան բոլորը եւ միայն ինք փրկուելով կը հասնի ծովափ: Ռոպինսոն կը յայտնուի անմարդաբնակ կղզիի մը մէջ եւ հակառակ տեղի բոլոր դժուար պայմաններուն՝ կը յաջողի դառնալ ինքնաբաւ եւ ստեղծել անհրաժեշտ կենսապայմաններ: Սակայն իր փրկութեան ուրախութեան կը յաջորդէ վիշտը իր ընկերներու կորստեան: Առաջին գիշերը կ'անցընէ ծառի մը վրայ: Առաւօտուն կը տեսնէ որ մակընթացութիւնը ծովափին մօտեցուցած է իրենց նաւը: Նոյնհետայն կը մտածէ, որ ընկերները կրնային ողջ մնալ՝ եթէ չլքէին նաւը: Ռոպինսոն իսկոյն լողալով կը հասնի նաւուն, պահեստային առագաստներէն կը շինէ լաստ, որուն վրայ կը բեռնէ կենսական իրեր՝ հրացան, վառօդ, գործիքներ, սուրբեր եւ կը տանի փի: Նոյն գիշերը փոթորիկը կ'ոչնչացնէ նաւը: Այս բոլորէն ետք Ռոպինսոնի առաջին եւ գլխաւոր մտահոգութիւնը կ'ըլլայ շինել տուն մը՝ պատասխարուելու համար: Բլուրի մը տակ հարթ տարածութեան

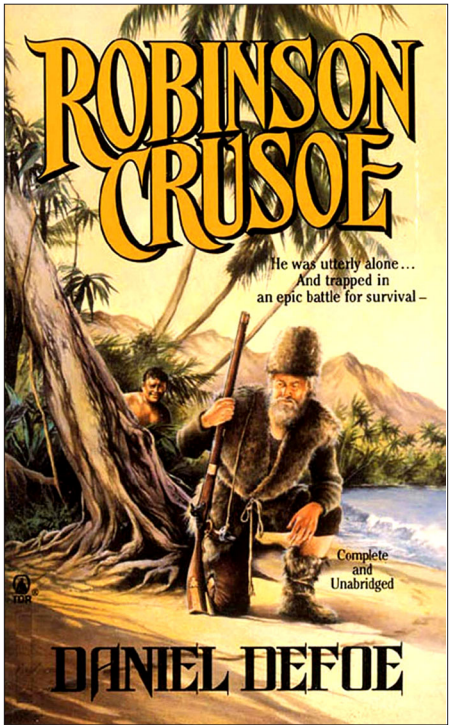

մը վրայ կը շինէ տնակ մը՝ գայն ցանկապատելով: Այլ մտահոգութիւն մը եւս կ'աւելնայ իրմիտքին մէջ: Պէտք է սորվի, ներդաշնակուի, մերուի շրջապատի նոր ուստար օրէնքներուն հետ: Կը զբաղի հողագործութեամբ եւ կ'ընտելանայ կղզեբնակ այժերուն ու այլ կենդանիներու հետ: Իր պարկէն գետին ինկած ցորենի քանի մը հատիկներէն բերք կը ստանայ ու երկու տարի ետք կ'ունենայ ուտելու հաց: Չկորսնցնելու համար ժամանակի զգացողութիւնը եւ որպէս իր քաղաքակրթութեան հաւատարիմ գաւակ՝ օրացոյց կը պահէ եւ օրագրութիւններ կ'ընէ փայտի վրայ, հետեւողականօրէն գրառումներ կը կատարէ առօրեայ դէպքերու, մասնաւորապէս՝ իր փրկութեան փաստի մասին: Օրացոյցի թուագրումը կը սկսի 1659-ի 30 Սեպտեմբերին: Ի դէպ, Ռոպինսոնին կը միանայ նաւաբեկումէն փրկուած շունը, երեք կատուներն ու խօսող թութակը: Օր մըն ալ երկրաշարժը կը ստիպէ որ ան փոխէ իր կեցութեան վայրը՝ վտանգ զգալով բլուրի տակ ապրելով: Կ'ապրի վատառողջ օրեր, սակայն ապաքինելէ յետոյ կը սկսի նոր հետախուզութիւններու կղզիին վրայ եւ կը կառուցանէ իր ամառանոցը: Բայց Ռոպինսոնի երազն էր լքել կղզին ու մօտենալ մարդոց: Կղզիին հարաւային դիրքերէն կը դիտէ ցամաքի մը յայտնուիլը: Արկածալից տարիներ անցընելէ յետոյ ու ծառանալով բազում դժուարութիւններու՝ կը յաջողի իւրացնել բրոնտազործութիւնն ու զամբիւղ շինելու արհեստները: Օր մըն ալ պատահականօրէն իր շրջապատէն ներս կը նկատէ մարդկային մերկ ոտնահետքեր: Նախ կը սոսկայ ու կը սարսափի՝ մտածելով որ այդ ոտնահետքերը կրնան պատկանիլ ցամաքի մը մօտ վայրէջի բնիկներու, որոնք սովորութիւն ունին մարդու միս ուտելու: Այսպէս, ի տես մարդակերներու տեսարանի, հերոսատիպ Ռոպինսոնի կեանքը կը լեցուի նոր ու հաճելի հոգերով, արկածախնդրական դիպաշարերով: Վայրենիին՝ գոր Ռոպինսոն փրկութեան օրուան առթիւ Ուրբաթ կը կոչէ, ընդունակ աշակերտ մըն է, որուն խօսակցական լեզու կը սորվեցնէ: Շատ կ'ուրախանայ, մտածելով որ այդ անմարդաբնակ կղզիին մէջ կայ իրապէս մարդ, որ վայրի ցեղի մը կը պատկանի եւ այդ մարդուն անունն ալ Ուրբաթ է: Ուրբաթ եւ Ռոպինսոն մտերմութիւն կը հաստատեն իրարու հետ: Վերջինը

խօսիլ կը սորվեցնէ Ուրբաթին, որ սակայն քիչ մը անկանոն ձեւով կը խօսի, կը պատմէ, թէ իր ցեղակիցները մայր ցամաքի վրայ սպանացի 15 գերիներ կը պահեն: Ռոպինսոն կ'որոշէ նաւ շինել ու երթալ գանոնք ազատելու: Այդ դէպքերէն շաբաթ մը ետք փի կը հասնին անգլիացի նաւաստիներ, որոնք որոշելով զբաղի ծովահնութեամբ՝ կ'ապստամբին նաւապետին դէմ եւ գայն ու նաւուն անձնակազմի քանի մը անդամները կղզի կը բերեն հաշուեյարդար տեսնելու: Ռոպինսոն կը յաջողի ազատել նաւապետը ու ճնշել ապստամբներուն, որոնցմէ երկուքին կը բարձրացնեն կախաղան եւ երեքին ալ կը ձգեն կղզի:

28 տարի 2 ամիս եւ 19 օր կղզիին մէջ անցընելէ ետք, 1686-ի Յունիսի 11-ին Ռոպինսոն կը վերադառնայ Անգլիա, ուր վաղուց մահացած էին իր ծնողները: Կը յաջողի վերադարձնել Պրագիլիոյ իր հողերէն այսքան տարիներ ստացած եկամուտը, իր հոգածութեան տակ կ'առնէ երկու երիտասարդ ազգականներու եւ կ'ամուսնանայ 61 տարեկանին: Կ'ունենայ երկու որդի եւ մէկ դուստր:

Ծաւալուն վէպի մը ամփոփումը կատարելու մեր այս ճիգը, միտքերը իրարու ազուցելու, այլեւ 28 տարուան «կորսուած» կեանքի մը ակօսներովը քալելու Ռո-

պինսոնի ողիսականը, աշխարհի բազմաթիւ ժողովուրդներու անխառն ապրումներուն հանրագումարն է: Եւ իրօք, արկածախնդրութիւններու հանդէս են մեր ապրած կեանքն ու ստեղծագործական ճիգերը: Մանաւանդ երբ անոնց տառապակոծ, կիզուած, այլակերպուած զգայարանքներու, ամբհի ու ամաչի սարսափներու ծորումները գրական հոգեխառնութեան մը մէջ չեն վախճար հինալէ՛ իբրեւ փաստ ու իրականութիւն, նաեւ իբրեւ հաշուեյարդար, աւելին՝ ունին գուպարայաղթ նուաճման հասնելու պաշտպանութիւն միլիոնաւոր ընթերցողներու միտքերուն մէջ եւ պիտի ունենան դարեր շարունակ: Արդարեւ, կեանքի յարաճուն պայքարներու ընթացքին, դժուարութիւններ ու անակնկալ փորձութիւններ դիմակայելու մարդուն իմաստութիւնը, անտարակոյս ունի «լեռներ շարժող» հաւատք՝ կարենալու համար ապրի՛լ ու գոյատեւել՛լ. ապրիլ ինքնաբաւ եւ շատ ժուժկալ՝ տակաւ առ տակաւ քանդելու սնապարծութիւնն ու խժողութ փառամոլութիւնը իր մէջ, թեւեր հագնելու համամարդկայնական թռիչքնե-

րու՝ կործանելու ներքին ուտիչ ուրացումին ետեւիւնը մեծակառուց, գոր աճեցնելու հակամէտ է մարդը դարերու ընթացքին:

Տանիէլ Տէֆօյի ստեղծած կերպարները իր սոյն վէպին մէջ, ի՛ր իսկ չընկրկող կամքը, հաստատակամութիւնը, կը կազմեն բոլոր ժամանակներու մեր հասարակութեանց տուած երգումն ու համոզումը: «Ռոպինսոն Քրուզօ»ն իբրեւ «նախահայր»ը եւրոպական վիպագրութեան՝ կը կրէ Բարիին ու Չարին միջեւ այն բախումները, որոնք անցած են գուհիներէն գեհնի եւ կա՛ն աւետարանի արեան կայլակներուն մէջ, տրորելու՝ պատրաստ ամէն պատրանք եւ ունայնութիւն, որոնք կը պաշարեն առանձնութեան մէջ տուայտող ու խաղաղութեան փի հասնելու ճգնող մահկանացուն:

«Ռոպինսոն Քրուզօ»ի յղացքին քանքարայնութիւնը ա՛յնքան է եղած տիրական ու թողած խոր ազդեցութիւն ամէն տարիքի ընթերցող, ուսանող մարդու մէջ, որ անիկա չի զիջի իր մեծութիւնը՝ խոնարհելու Տէֆօյի միւս գործերուն վրայ, հետեւաբար ալ մեծագոյն տուրքը տալով այդ միջազգայնօրէն ճանաչուած գործին:

Բայց անարգար պիտի ըլլանք՝ հանդէս չգալով գրողին միւս գործերուն ընդառաջ: Նիւրիկթըն կրին աքատեմիս աւարտած, գինեվաճառութեամբ ու բրդավաճառութեամբ զբաղած, մինչեւ սնանկութեան եզրին ալ հասած, այլեւ քաղաքականութեան մէջ բուռն հետաքրքրութիւն ցուցաբերած Տանիէլ Տէֆօ, ժամանակ ունեցած է ստեղծագործելու գրական բազմաթիւ գրքոյքներ, գիրքեր, որոնցմէ առաջինը լոյս տեսած է 1683-ին՝ 23 տարեկանին: Մինչեւ 1700-ի սկիզբները, իբրեւ լրագրող, ան շարունակած է գրել քաղաքական բնոյթի գործեր՝ աշխատելով գրել ի նպաստ Ուիլիամ Գ. Թագաւորին: «Ջտարիւն Անգլիացիին» (1701), օրինակի համար, չափածոյ երգիծական գործ մըն է, որ կը խարազանէ օրուան ազնուապետականները՝ արշաւելով անոնց օտարամոլութեան դէմ: Իր խմբագրած «Ռիվիոլ» պարբերաթերթին մէջ, Տէֆօ հատու քննադատութիւններով յաճախ կը պատասխանէր քաղաքական իր հակառակորդներուն: Յաջորդ տարի, 1702-ին՝ «Հերձուածողներու Հետ Դատաստան Տեսնելու Ամենակարճ Ճանապարհը», որուն պատճառով Տէֆօ դատապարտուելով անարգանքի սիւնին՝ կրած է բանտարկութիւն:

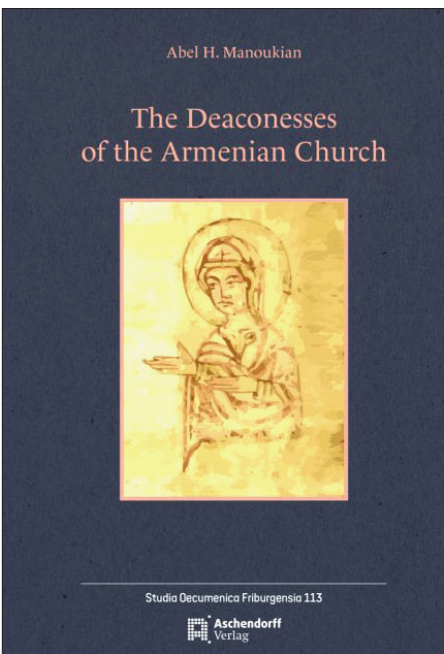
«Ռոպինսոն Քրուզօ» վէպին հրատարակութենէն երեք տարի ետք լոյս կը տեսնէ՝ նաեւ լաւագոյններու շարքին համարուող «Մոլ Ֆլենտերս» (1922) վէպը: 1725-ին՝ «Իւրաքանչիւրին Առեւտրական Գործը Ո՛չ Մէկուն Առեւտրական Գործն է», 1927-ին՝ «Ամուսնական Յոփութիւն» կամ «Ամուսնական Պոռնկութիւն» արձակ էջերը:

Յիրաւի, բազմաթիւ երկերու հեղինակ է Տանիէլ Տէֆօ: Իր գործերէն շատերը՝ մանաւանդ «Ռոպինսոն Քրուզօ»ն, մեծ պատասխան վրայ բազմիցս եւ ցայսօր նկարահանուած ու ցուցադրուած է միջազգային հանրութեան, ամէն անգամ խլելով հետաքրքրութիւնն ու հիացքը միլիոնաւոր ակնդիրներու:

«Աղթամար»-«Ծաղիկ»

Նոր հրատարակութիւն՝ «The Deaconesses of the Armenian Church»

Վերջերս լոյս տեսաւ դոկտ. Աբել Քհնյ. Մանուկեանի «The Deaconesses of the Armenian Church» խորագրով անգլերէն աշխատասիրութիւնը: Առկան կը հանդիսանայ Ֆրիպուրկի համալսարանի էքումենիք ինստիտուտի Studia Oecumenica Friburgensia մատենաշարի 113-րդ հատորը, որ հրատարակուեցաւ Aschendorff Verlag-ի կողմէ օգոստոս 2024 թուականին Միւնխիւմի մէջ:

Գիրքը կը հանդիսանայ հեղինակին տարիներու լուրջ եւ հետեւողական հետազոտութեանց արդիւնքը եւ լոյս կը սփռէ քրիստոնեայ եկեղեցիներու մէջ կարեւոր, բայց յաճախ անտեսուած աւանդոց մը վրայ՝ կանանց դերը որպէս ձեռնարկուած սարկաւազուհիներ: Յատկապէս կեդրոնանալով Հայ առաքելական եկեղեցու աւանդութեան վրայ՝ ան կը քննէ պատմական այն կարեւորագոյն դերակատարութիւնը, որ սարկաւազուհիներ ունեցած են քրիստոնեայ համայնքներու կեանքին մէջ: Արդարեւ, հեղինակը փաստացի վկայութիւններով ցոյց կու տայ, թէ կանայք որպէս սարկաւազուհիներ ինչպիսի՜ նշանակալից ներդրումներ ունեցած են եկեղեցու թէ՛ ծիսական եւ թէ՛ ծառայասիրական առաքելութեան մէջ:

Հռոմէական կաթողիկէ եկեղեցիներուն մէջ լուրջ խօսուածք մը կը զարգանայ այս հնագոյն աւանդութիւնը վերականգնելու ուղղութեամբ, «The Deaconesses of the Armenian Church» հատորը ակադեմիական կարեւոր տուեալներ եւ նոր հեռանկարներ կը հաղորդէ աստուածաբաններու, պատմաբաններու, նաեւ բոլոր անոնց, որոնք հետաքրքրուած են արծարծուած նիւթով: Գիրքը այժմ հասանելի է եւ կարելի է պատուիրել ուղղակի Aschendorff Verlag-էն:

Հայաստան Արցախ Ֆոնտը \$2.2 Միլիոն Արժէքով Դեղորայք Հայրենիքին

Անցեալ շաբաթ, Հայաստան Արցախ Ֆոնտը երկու անջատ առաքումներով եւ \$2.2 միլիոն ընդհանուր արժէքով դեղորայք ուղարկեց Հայաստան: Առաքումները կը ներառեն արեւան քաղցկեղէ տառապող հիւանդներու համար հրատապօրէն անհրաժեշտ երկու դեղատեսակներ՝ Velcade՝ \$1,122,100 ընդհանուր արժէքով, եւ Kovaltry՝ \$1,100,000 ընդհանուր արժէքով: Kovaltry-ն կը գործածուի կանխելու համար արիւնահոսութեան զէպքեր, եւ յատկապէս այն արիւնահոսութիւնները, որոնք կրնան պատահիլ վիրաբուժութենէ առաջ կամ ետք: Սոյն դեղերը առաքուեցան Հայաստանի Առողջապահութեան Նախարարութեան: Հայաստան Արցախ Ֆոնտը երախտապարտ է Direct Relief կազմակերպութեան՝ այս արժէքաւոր դեղերու նուիրաբերման համար: Անցեալ 35 տարիներուն, Հայաստան Արցախ Ֆոնտն ու գայն

նախորդած Միացեալ Հայկական Ֆոնտը Հայաստանին ու Արցախին հայթայթած են 1 միլիոն եւ 55 միլիոն տոլար ընդհանուր արժէքով մարդասիրական օժանդակութիւն, 158 թուիքներով եւ 2,594 ծովային արկղերով: «Հայաստան Արցախ Ֆոնտին կանոնաւորաբար կ'առաջարկուի, բոլորովին անվճար կերպով, միլիոնաւոր տոլար արժէքով կեանք փրկող դեղեր եւ բժշկական պիտոյքներ», յայտնեց Հայաստան Արցախ Ֆոնտի Նախագահ Յարութ Սասունեան. «մեզի կը մնայ հոգալ առաքման ծախսը միայն: Ուրեմն կը քաջալերենք ձեր առատաձեռն նուիրատուութիւնները, որպէսզի կարենանք շարունակաբար այս կենսական օժանդակութիւնը ուղարկել Հայաստանի բոլոր բժշկական կեդրոններուն»: Յաւելեալ տեղեկութեան համար, կը խնդրուի դիմել Հայաստան Արցախ Ֆոնտի գրասենեակին. հեռաձայնի թիւ՝ (818) 241-8900. իմէյլի հասցէ՝ sassoun@pacbell.net:

Դիմադրութեան Շարժման

Շարունակուած էջ 2-էն

դեցուցիւն ունէին իրենք: Ոնց եղաւ, որ էս պրոցեսը դարձաւ «Դիմադրութիւն-2» շարժում: Հիմա ուզում էք ասել՝ ով դուրս գա փողոց, արդիւնքը լինելու ա նոյնը, դրսեւորումը նոյն ա լինելու՞ «Սիթի-տուր»-եր, վերջում՝ Բաղրամեան, իմպիչմենտ, ու վերջ, տուն գնա՞լ...»:

Սա նշանակում է, որ եթէ Գալստանեանի գլխաւորած, այսպէս կոչուած, «սրբազան» շարժմանը հաւատացող-համակրող քաղաքացիները ծրագրել են մասնակցել դրա յառաջիկայ որեւէ մասշտաբային միջոցառման, ապա պէտք է իմանան՝ մասնակցելու են նախկին ռեժիմի կողմից վերահսկուող օպերացիայի, որի նպատակն ամենեւին էլ Նիկոլ Փաշինեանի եւ նրա իշխանութեան կողմից իրականացուող քաղաքականութեանն ընդդիմանալը չէ՛ սահմանազատում, ինչպէս թեան պայմանագիր, ԼՂՀ խնդիր եւ արցախահայութեան վերադարձ... այլ գործող իշխանութեան քաղաքականութեանն ընդդիմանալով՝ ընդդիմութեան տիտղոսը պիտի պահելն ու այլընտրանքային ընդդիմադիր ուժերի ասպարէզ գալը չէ՛զոքացնելը:

Ի դէպ, դեռ յուլիսին եւրոպական վոյսթից վերադարձած, շարժման երեւանեան հաւաքներին մէկումէջ ծիւրահող իշխան Սողաթեանը հարցազրոյց էր տուել եւ խօսելով շարժման, ընդդիմութեան խորհրդարանական անելիքների ու մասնաւորապէս մանդատները վայր դնելու մասին՝ անկեղծացել էր. «էդ հիմնաւորումը, որ՝ «մանդատը վայր դրէք, փողոցը կը լցուի»»,

էդ գիտէ՞ք որն ա, որ ասում են՝ եթէ դուք չլինէք, մի հատ ազնիւ, մաքուր, նոր մարդ լինի, հրապարակները լեփ-լեցուն կը լինեն, ու հարցը կը փակուի: Ես սրբազանի պէս ազնիւ, մաքուր, սրբազան, սուրբ մարդ (քթի տակ ժպտալով խմբ...)... չէր կարայ հրապարակ իջնէր, հասկանում էք էդ բլեֆը»:

Սողաթեանի ասածը ուղիղ խոստովանութիւն է այն մասին, որ ՀՀ-ում չկայ իշխանափոխութեան հանրային պահանջարկ (եթէ լինէր, հրապարակները լեփ-լեցուն կը լինէին), այն գեներացում է արհեստականօրէն, իշխանազատութեանների կատարմամբ ու նրանց արտաքին հովանաւորների թելադրանքով: Եւ նոյնիսկ Գալստանեանի պէս «սրբազան ու այլ բարեմասնութիւններով օժտուած» մարդուն քաղաքական խաղի մէջ ներքաշելով ու «խաչի գորութիւնն» օգտագործելով՝ այդ սուբեկտներին չյաջողուեց եւ Սեպտեմբերին ու առաջիկայ ամիսներին էլ (մինչեւ սրբազանի նշած յաջորդ Մայիսը) չի յաջողուելու «չոուն» տրամաբանական աւարտին հասցնել:

Հետեւապէս, անկեղծ ու բարոյական լինելու պարագայում առաջիկայ հաւաքի ժամանակ այս՝ ռեբրենդինգի ենթարկուած, իրականում՝ «Դիմադրութիւն-2» շարժման կուլիսային շահառուները պէտք է դուրս գան «փարդի հետեւից», Գալստանեանին շնորհակալութիւն յայտնեն մատուցած ծառայութեան, ժողովրդից էլ ներողութիւն խնդրեն իսբա տալու համար ու ցրվեն տներով՝ չմոռանալով ազդարարել՝ «Ֆենտայ լա կոմեդիայ»: Այժմ եւ ետախուս:

«ՀԱՅԿԱԼԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿ»

Յարութիւն Երեւան Կուժունիի

Շարունակուած էջ 13-էն

գոյն վարժարանը հանդիսացող «Սահակեան կրթական օժանդ» օժտել նոր, արդիական կառուցող, ուր գային պատրաստուելու հայաչունչ ոգիով եւ շունչով հայ մանուկներ, պատանիներ, երիտասարդներ Լիբանանէն եւ արտասահմանէն՝ պատրաստելով ուսուցիչներ հեռուոր հայկական գաղութներու համար: Ուստի հանգանակութիւնը տուաւ լաւ արդիւնք եւ 1973-1974 թուականներուն գնուեցաւ հողը եւ իրականութիւն դարձաւ Սահակեան-Լեւոն Մկրտիչեան Քոլէճի արդիական շէնքը Պէյրութի գետին աջ ափին՝ Սին-էլ-Ֆիլի գեղատեսիլ շրջանին մէջ:

է մեր հողին վրայ» եւ կոչ ըրաւ համազգային միացեալ դիրք ճշդելու: Բարեբախտաբար հայ ազգային երեք կուսակցութեանց փորձառու ղեկավարները անմիջապէս իրարու քով եկան եւ որդեգրեցին Յ. Կուժունիի առաջարկած «դրական չէզոքութիւն» ուղեգիծը եւ հիմը դրին կուսակցական ժողովներու, որոնք շարունակուեցան ամբողջ պատերազմի ընթացքին ի շահ Լիբանանին եւ հայ ժողովուրդին:

Դժբախտաբար, 13 Մայիս 1976-ի գիշերը, յանկարծակի ուղեղային տագնապի պատճառաւ վերջ գտաւ ազգային-հասարակական, կուսակցական, քաղաքական բազմաձիւղ եւ հարուստ վաստակաւոր այս մեծ մարդուն կեանքը: Իր համազգային թաղման առիթով խօսուած դամբանական ճառերը, յետմահու դրուած բազմաթիւ յօդուածները եղան իր կարճ ու բեղուն կեանքին ծաղկապսակները: «Լիբանանահայութեան դեկավարի տիպարներէն՝ Յարութիւն Կուժունի», իմբազիր՝ Պէպօ Սիմոնեան, Պէյրութ 2002

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՇ
ՓԱՍՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ
(200 ԸՈԳԻ ԸԱՄԱՐ)

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ԸԱՄԱՐ

1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104
ԸՆՈԱԶԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

Ազգերի Լիգա. Սպանիան Խնդիրներ Զուներցալ Շուեյցարիայի Զետ 4:1

Ազգերի Լիգա. Սպանիան Խնդիրներ Զուներցալ Շուեյցարիայի Զետ 4:1

Սպանիայի կոլեբը նշանակեցին Խոսելուս, Ֆապիան Ռուբիսը (2 կոլ) եւ Ռոպին Լէ Նորմանը:

A լիգայի չորրորդ խումբին մէջ Սպանիան 4 կէտով կը գրաւէ երկրորդ եւ 2 կէտ տետ է առաջատար Դանիայէն, որ աւելի կանուխ երկրորդ հանգրուանին 2:0 արդիւնքով յաղթած էր սերպերուն:

Զուեյցարիան երկու պարտութենէն յետոյ վերջին տեղը կը գտնուի:

Միւս հնդիպումներուն արձանագրուեցան հետեւեալ արդիւնքները.

- A լիգա, երկրորդ խումբ Պելճիքա - Իսրայէլ՝ 3:1
- B լիգա, երրորդ խումբ Ղազախստան - Նորվեգիայ՝ 0:0
- Սլովենիայ - Աւստրիա՝ 1:1
- Չորրորդ խումբ Իսլանդիայ - Չեռնոգորիա՝ 2:0
- Ուելս - Թուրքիայ՝ 0:0
- C լիգա, երկրորդ խումբ Լիտուայ - Կիպրոս՝ 0:1
- Քոստո - Ռումանիա՝ 0:3
- B լիգայի երկրորդ խումբ Անգլիա-Իռլանտա 2:0
- C լիգայի առաջին խումբ Ատրպէյջան-Սլովակիա 0:2

ԱԱ-2026. Պրագիլի Ընտրական Խաղին Յաղթեց Էքուատորին

Աշխարհի առաջնութեան հարաւամերիկեան գօտիի ընտրական մրցաշարին Պրագիլի հաւաքականը ընդունեց էքուատորի խումբին եւ առաւելութեան հասաւ նուազագոյն արդիւնքով:

Միակ կոլը 30-րդ վայրկեանին նշանակեց Մատրիտի «Ռէալի» յարձակող Ռոտրիկոն:

Պրագիլա 7 խաղէն յետոյ 10 կէտով չորրորդն է: Էքուատորը 8 կէտով 6-րդ տեղն է: Առաջատարը աշխարհի ախոյեան Արժանթինն է՝ 18 կէտ: Սեպտեմբերի 11-ին պրագիլցիները կը հիւրընկալեն Փարակուային:

Եանիկ Սիները Եւ Արինա Սապալենկա US Open-ի Ախոյեան

Աշխարհի առաջին ռակէտ Եանիկ Սիները նուաճեց թենիսի ԱՄՆ-ի բաց առաջնութեան ախոյեանի տիտղոսը:

Եզրափակիչին ան 6:3, 6:4, 7:5 արդիւնքով պարտութեան մատնեց աշխարհի 12-րդ ռակէտ, ամերիկացի Թէյլոր Ֆրիցին: Պայքարը տեւեց 2 ժամ եւ 16 վայրկեանին:

23-ամեայ իտալացի թենիսիստն առաջին անգամ նուաճեց US Open-ի տիտղոսը: Այս տարի ան յաղթած է նաեւ Աւստրալիոյ բաց առաջնութեան՝ նուաճելով «Մեծ Սաղաւարտի» մրցաշարի առաջին տիտղոսը:

Ազգերու Լիգա. Զայաստանի Զաւաքականի Յաղթական Սկիզբը՝ 4:1

Ֆուլթայլի Հայաստանի Ազգային Հաւաքականը յաղթանակով սկսաւ Ազգերու լիգային մէջ:

C լիգայի չորրորդ խումբի առաջին հանգրուանին ուքրանացի ԱլեքսանԾր Փեթրակովի գլխաւորած խումբը ընդունեց Լատուիայի հաւաքականին եւ առաւելութեան հասաւ 4:1 արդիւնքով:

Երեւանի վազգէն Սարգսեանի անուան «Հանրապետական» անցկացուած հանդիպման կոլերը նշանակեցին վահան Բիչախչեանը, Լուկաս Սէլարայեանը եւ էտուարտ Սպերցեանը:

Այս խումբի առաջին հանգրուանի միւս խաղին Ֆարերեան Կղզիներու եւ Հիւսիսային Մակեդոնիայի հաւաքականները խաղցած էին հաւասար՝ 1:1:

Իտալիան Պարտութեան Մատնեց Ֆրանսային

Ֆուլթայլի Ազգերու լիգայի A լիգայի երկրորդ խումբին մէջ Իտալիոյ հաւաքականը հիւրընկալեց ֆրանսացիներուն եւ յաղթանակի հասաւ 3:1 արդիւնքով: Նոյն խումբին մէջ պելճիկացիները 3:1 արդիւնքով պարտութեան մատնեցին Իսրայէլի խումբին:

Զամաշխարհային Շախմատային Օլիմպիատա Զայաստանի Զաւաքականը Ունի 17-րդ Վարկանիշը

45th Chess Olympiad 10.09.2024 - 23.09.2024 **Team Armenia**

Հունկարիայի մայրաքաղաք Պուտայեշտի մէջ Սեպտեմբերի 11-ին սկսած Համաշխարհային շախմատային օլիմպիատայի մէջ Հայաստանի հաւաքականը ունի 17-րդ վարկանիշը (2645):

Խումբին մէջ ընդգրկուած են Հայկ Մ. Մարտիրոսեանը (2667), Շանթ Սարգսեանը (2649), Գաբրիէլ Սարգսեանը (2646), Ռոպեր Յովհաննիսեանը (2619) եւ Կարէն Հ. Գրիգորեանը (2569):

Վարկանիշային առաջատարն է ԱՄՆ-ի հաւաքականը (2757), որու կազմին մէջ ընդգրկուած են Ֆապիանո Քարուանան (2798), Ուելսի Սոնը (2752), Լէնիըր Տոմինկեար (2748), Հայաստանի հաւաքականի նախկին առաջատար Լեւոն Արոնեանը (2729) եւ Ռեյ Ռոպսոն (2700):

Օլիմպիատայի կը տեւէ մինչեւ Սեպտեմբերի 22-ը, որուն ընթացքին կը կատարուի 11 մրցափուլ: Սեպտեմբերի 17-ին հանգստեան օր է:

Կանանց մրցաշարին աշխարհի երկրորդ ռակէտ Արինա Սապալենկան նուաճեց ախոյեանի տիտղոսը, որու համար ստացաւ նաեւ 3,6 միլիոն տոլար:

Կանանց մենախաղի եզրափակիչին Պելաուուսի ներկայացուցիչը մրցեցաւ աշխարհի 6-րդ ռակէտ, ամերիկացի ձեսիքա Փեկուլայի հետ եւ յաղթեց 7:5, 7:5 արդիւնքով: Պայքարը տեւեց 1 ժամ եւ 53 վայրկեան: ՍՏ Օpen-ի մրցանակային հիմնադրամը 75 միլիոն տոլար էր:

ARMENIAN
INDEPENDENCE DAY
FESTIVAL

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՕՐՈՒԱՆ
ՓԱՌԱՏՈՆ

SUNDAY
SEPTEMBER
22
2024
11:00AM

VERDUGO PARK
GLENDALE

1621 CANADA BLVD
GLENDALE, CA 91208

ORGANIZED BY
NOR SEROUNT CULTURAL ASSOCIATION

To reserve your vendor booth, please call Nor Serount Cultural Association
Ձեր կրպակները ապահովելու համար, հեռաձայնեցեք՝ Նոր Սերունդ Միությանը

For More Info:
(818) 391-7938 | www.norserount.com

FREE
ADMISSION
ՄՈՒՏՔԸ
ԱԶԱՏ

Live Music |
Armenian Food
Kids Games |
Arts & Crafts